

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Filosofie
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Humanitní studia – španělský jazyk se zaměřením na vzdělávání

MUSLIMSKÁ KOMUNITA V ČESKÉ REPUBLICE

The Muslim Community in the Czech Republic

Bakalářská práce: 11-FP-KFL-077

Autor:
Marcela ŠKERÍKOVÁ

Podpis:

Vedoucí práce: Mgr. Marie Holá

Konzultant:

Počet

stran	Grafů	Obrázků	tabulek	pramenů	příloh
59	0	0	0	46	1 + 1 CD

V Liberci dne: 28. 04. 2011

Čestné prohlášení

Název práce: Muslimská komunita v České republice
Jméno a příjmení autora: Marcela Škeříková
Osobní číslo: P08000968

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval/a samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložil/a elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl/a jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 28. 04. 2011

Marcela Škeříková

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí bakalářské práce Mgr. Marii Holé za odborné vedení, poskytnuté konzultace, cenné rady a připomínky. Dále děkuji mé rodině za všeobecnou podporu během studia.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá problematikou islámu. Konkrétně se zaměřuje na muslimskou komunitu v České republice. Nahlíží do oblasti historie a dává si za úkol zmapovat i současný vývoj vztahů mezi občany ČR a muslimy zde žijícími. Práce představuje nejdůležitější organizace a instituce, které jsou s muslimy a islámem v České republice spjaté. Také ukazuje, že problematika islámu je zajímavá i pro české studenty. Několik jazykových škol v ČR nabízí kurzy arabštiny. Rovněž na vysokých školách vzniklo několik oborů, které se tímto jazykem zabývají.

Klíčová slova: islám, muslimská komunita, česká muslimská obec, Korán, Alláh, mešita, modlitebna

Annotation

The theme of this Bachelor thesis is Islam and the Muslim community living in the Czech Republic. Looking into its history, it tries to outline an evolution of the relations between Czechs and Muslims living here. The thesis presents the main organizations and institutions associated with the Czech Muslims and their religious and culture customs. In addition, it also shows that Czechs find the theme of Islam interesting. Various language schools offer courses of Arabic and there are also several university studies devoted to the topic of Islam and the language.

Key words: Islam, Muslim community, Czech Muslims community, Koran, Allah, mosque, chapel

Die Annotation

Die Bachelorarbeit beschäftigt sich mit der Islamproblematik, konkret mit der muslimischen Kommune in der Tschechischen Republik. Eine kleine Übersicht in die Geschichte des Islams in der Tschechischen Republik ist geschildert, mit der Absicht, die gegenwärtige Entwicklung der gegenseitigen Beziehungen zwischen den Tschechen

und den hier wohnenden Muslimen zu beschreiben. Die Arbeit präsentiert die wichtigsten Organisationen und Institutionen, die mit den Muslimen und dem Islam in der Tschechischen Republik in Verbindung treten. Es wird aufmerksam gemacht, dass die Problematik des Islams auch für tschechische Studenten interessant ist. Einige Sprachschulen in der Tschechischen Republik bieten arabische Sprachkurse an. Gleichzeitig entstanden an den Hochschulen Fächer, die sich mit dieser Sprache beschäftigen.

Schlüsselwörter: Islam, muslimische Kommune, tschechische muslimische Gemeinde, Koran, Allah, Moschee, Betsaal.

Obsah

ÚVOD	10
1. ÚVOD DO PROBLEMATIKY ISLÁMU	11
1.1 POJEM BOHA V ISLÁMU	12
1.2 KORÁN	12
1.2.1 Korán v českých zemích	13
1.3 PĚT PILÍŘŮ VÍRY	14
1.3.1 Vyznání víry – šaháda.....	14
1.3.2 Modlitba – salát	14
1.3.3 Almužna – zakát.....	15
1.3.4 Pouť – hadždž.....	15
1.3.5 Půst – saum.....	16
1.4 LIDSKÁ PRÁVA	17
1.4.1 Islámské pojetí rodiny.....	18
2. HISTORIE MUSLIMŮ V ČR.....	20
2.1 NEJSTARŠÍ ZPRÁVY O MUSLIMECH NA NAŠEM ÚZEMÍ	20
2.2 VZNIK A PŮSOBNÍ ČESKÉ MUSLIMSKÉ OBCE.....	22
2.2.1 Počáteční období (1934–1939).....	22
2.2.2 Druhá světová válka.....	25
2.2.3 Období let 1945–1989	25
3. ČESKÁ MUSLIMSKÁ KOMUNITA A ORGANIZACE	27
3.1 SOUČASNÁ MUSLIMSKÁ KOMUNITA V ČR	27
3.2 SVAZ MUSLIMSKÝCH STUDENTŮ V ČR	28
3.3 ISLÁMSKÁ NADACE V PRAZE	29
3.4 ISLÁMSKÁ NADACE V BRNĚ	31
3.5 ISLÁMSKÉ CENTRUM V TEPLICÍCH	33
3.6 MUSLIMSKÁ UNIE	34
3.7 LIGA ČESKÝCH MUSLIMŮ.....	34
3.8 LIBERÁLNÍ MUSLIMOVÉ	35
3.9 ISLÁMSKÁ KOMUNITA SESTER	35
3.10 ÚSTŘEDÍ MUSLIMSKÝCH OBCÍ	35
3.10.1 Muslimská obec Praha.....	39
3.10.2 Muslimská obec Brno.....	40

3.10.3 Muslimská obec Teplice.....	40
4. VÝSTAVBA MEŠIT V ČR	41
4.1 PRAHA.....	41
4.2 BRNO	43
4.3 TEPLICE	44
4.4 HRADEC KRÁLOVÉ.....	46
4.5 ORLOVÁ.....	48
5. MOŽNOSTI STUDIA ARABŠTINY A ISLÁMSKÉ TÉMATIKY	50
5.1 ČESKÉ UNIVERZITY.....	50
5.2 VÝUKA ARABŠTINY V ČESKÝCH JAZYKOVÝCH ŠKOLÁCH	51
ZÁVĚR.....	53
SEZNAM LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ	55
PŘÍLOHA Č. 1 SEZNAM MODLITEBEN	59

Seznam použitých zkratek

atd.	a tak dále
ČR	Česká republika
MNO	Muslimská náboženská obec
MO	Muslimská obec
MS	Ministerstvo spravedlnosti
MŠANO	Ministerstvo školství a národní osvěty
MV	Ministerstvo vnitra
tzv.	tak zvaný
UMO	Ústředí muslimských obcí
VSMS	Všeobecný svaz muslimských studentů v ČR

Úvod

Česká republika se stává v posledních letech přistěhovaleckou zemí a příliv přistěhovalců je častým tématem mezi občany ČR. S nejrůznějšími národnostmi se setkáváme především v Praze, kosmopolitní metropoli, ale i v jiných velkých městech, jako například v Brně, Olomouci či Teplicích. V této práci jsou cílovou skupinou muslimové žijící v České republice.

Dává si za úkol zmapovat jak současný, tak i minulý vývoj vztahů mezi občany ČR a muslimy zde žijícími.

Bakalářská práce se nejprve zaměřuje na obecnou charakteristiku islámu, která je nutná k porozumění tohoto světového náboženství a pro další uvedení do problematiky s tím související. Dále nahlíží do oblasti historie, kultury a mnoha dalších aspektů specifických pro každou muslimskou komunitu. Popisuje první kontakt s muslimy na našem území a podrobněji se zaměřuje na vývoj muslimské obce v ČR. Poté představuje nejdůležitější organizace, které byly založeny na našem území. Většina z nich vznikla v devadesátých letech minulého století. Jen některé z nich vyvíjejí činnost až dodnes. Upřesňují se jejich cíle, aktivity, působnost a jednotlivé akce. Pozornost je dále věnována výstavbě mešit na našem území. Konkrétně podává informace o problémech, které jsou s tím spojené. Je uvedeno několik vysokoškolských studijních oborů spojených s problematikou islámu a jazykových škol, které nabízejí kurzy arabštiny pro občany ČR a širší veřejnost.

1. Úvod do problematiky islámu

Islám patří mezi nejrozšířenější světová náboženství. Slovo islám je odvozeno od arabského kořene „SLM“, který znamená mír, čistotu, poslušnost, podřízenost a odevzdanost. Doslovně znamená úplné odevzdání, podřízení se vůli Boha.

Zrodil se na Arabském poloostrově na počátku 7. století n. l. Kromě osobního náboženství představuje komplexní cestu životem a muslimové by měli svou víru podpořit skutky, neboť sama o sobě je nedostatečná.

K lidstvu se toto náboženství dostalo prostřednictvím proroka Mohameda¹, který se narodil v roce 570 n. l. v Mekce. Dětství neměl příliš šťastné. Otec mu zemřel, ještě než se narodil a o matku přišel v šesti letech.² Poté si ho vzal do opatrovnictví jeho dědeček, ten ale za nedlouho zemřel.³ Proto roli vychovatele a opatrovníka převzal jeho strýc, jenž mu poskytoval nezbytné rodinné zázemí a podporu.⁴

Mohamed se stal prorokem asi ve čtyřiceti letech. Tehdy se mu poprvé dostalo Božího zjevení prostřednictvím archanděla Gabriela. Tato zjevení pokračovala dalších 23 let a jsou rozšířena v písemné podobě pod názvem Korán.

O Mohamedově mládí není příliš mnoho informací. Pouze je známé jeho manželství s Chadídžou, zámožnou vdovou vlastníci karavanní obchod.⁵ Jejich manželský svazek byl šťastný a měli spolu několik potomků. Během celého života mu byla Chadídža oporou, a to i v těžkých životních situacích. Především kolem roku 610, kdy začal přijímat první prorocká zjevení.⁶ První verše mu byly zjeveny po dlouhodobé meditaci v jeskyni Hira nedaleko Mekky.⁷

¹ Znamená nejvíce chvályhodný nebo obdivuhodný

² M. DENNY, Frederick. *Islám a muslimská obec*, s. 41-42. vyd. 3. Praha: Prostor, 2003. 194 s. ISBN 80-7260-088-5.

³ FADHLALLA HAERI, Šajch. *Základy islámu: tradice, historie, vývoj, současnost*, s. 25. vyd. 1. Olomouc: Votobia, 1997. 235s. ISBN 80-7198-212-1.

⁴ M. DENNY, Frederick. *Islám a muslimská obec*, s. 42. vyd. 3. Praha: Prostor, 2003. 194 s. ISBN 80-7260-088-5.

⁵ Tamtéž, s. 42.

⁶ Tamtéž, s. 43.

⁷ FADHLALLA HAERI, Šajch. *Základy islámu: tradice, historie, vývoj, současnost*, s. 25. vyd. 1. Olomouc: Votobia, 1997. 235 s. ISBN 80-7198-212-1.

1.1 Pojem Boha v islámu

Vlastní jméno pravého Boha je Alláh. Bůh Alláh je jedinečný, věčný, nejspravedlivější, náleží mu veškerá dokonalost a absolutní dobro. Je stvořitelem všeho. Stvořil lidské bytosti jako sobě rovné. Lidé mohou získat jeho přízeň pouze pomocí čestnosti a zbožnosti. Nikdo mu není roven. „Pro muslima je Alláh Všemocný, Stvořitel a Pán vesmíru.“⁸ Neplodil a nebyl zplozen. Islám odmítá zobrazování Boha v jakékoliv lidské podobě, nebo ho líčit tak, že upřednostňuje jedince nebo národy na základě rasy, moci nebo bohatství. Za největší hřích je považováno uctívání kohokoliv nebo čehokoliv jiného.⁹

1.2 Korán

Základním pramenem islámské nauky a svatou knihou je Korán (*al – Qur‘án*¹⁰). Někdy se užívá obrazný název „*at-tanzíl*“, což znamená seslání, a poukazuje tak na fakt, že Alláh knihu Koránu Mohamedovi seslal z nebes. Je to tedy slovo Boží zjevené Mohamedovi. Prorok Mohamed byl negramotný, proto svá zjevení vždy diktoval odborným písařům, kteří vše podrobně zapisovali. Části zjevení byly nalezeny na kostech, kůži a palmových listech. Po dokončení Mohamed vše pečlivě zkontroloval a případné odchylky od slova Alláhova opravil do správné verze. „Z těchto důvodů vědci došli k závěru, že Korán je dnes takový, jak byl zjeven, a vždy takový bude. Nikdy k němu nebylo nic přidáno, nikdy z něj nebylo nic vypuštěno, neobjevila se v něm žádná chyba.“¹¹ Text tedy zůstává vždy neměnný. A tedy původní slova textu od počátku až do současnosti nedošly žádné změny.

Co se týče struktury textu, Korán je členěn do 114 súr (oddílů, kapitol), které se dále dělí do veršů (*ají*). Súry jsou řazeny za sebou od nejdelší s 286 verši po nejkratší s 4 verši.¹² S odkazem na Alláha každá ze 114 súr s výjimkou jedné z nich začíná slovy „Ve jménu Boha milosrdného, slitovného“.

⁸ *Co jest Islám?*, s. 59. vyd. 5. Praha 9: Ústředí muslimských obcí, 2009. 71 s. ISBN 978-80-904373-0-2.

⁹ *Co jest Islám?*, s. 8. vyd. 5. Praha 9: Ústředí muslimských obcí, 2009. 71 s. ISBN 978-80-904373-0-2.

¹⁰ V překladu vznešené čtení, četba, kniha

¹¹ ABDALATI, Hammudah. *Zaostřeno na islám*, s. 183. Praha: Ústředí muslimských náboženských obcí v Československu, 191 s.

¹² CROFTER, Warren. *Velká kniha islámu*, s. 71. vyd. 1. Čechovice: nakladatelství BVD, 2006. 242s. ISBN 80-903754-0-5.

Text Koránu ihned získal v muslimské společnosti velkou důležitost a jeho znalost se stala klíčovým prvkem islámského náboženství. Lidé jej recitovali, učili se jej nazpaměť a stal se součástí každodenní modlitby věřících. „Lidé v něm našli největší uspokojení a nejhlubší radost a rozhodli se knihu recitovat a vtisknout do paměti.“¹³

Korán má také nepopíratelnou literární hodnotu. Původní arabský text má i obrovskou melodičnost. Proto vždy při překladech do jiného jazyka není zachována jeho originalita. Překladaelé se buď soustředí na doslovný překlad, nebo na melodičnost. Nikdy se však nepodaří zachytit Korán přesně tak, jak byl zjeven.¹⁴

1.2.1 Korán v českých zemích

Přibližně z 12. století jsou známé nejstarší pokusy o překlad Koránu, a to konkrétně do latiny. První takový překlad z roku 1147, jehož autorem je Robertus Retenensis, byl nalezen v benediktinském klášteře ve francouzském Cluny.¹⁵ V Českých zemích znal tento překlad mistr Jan Hus. Odvolával se na něj ve spisech kostnických. V 18. století se zabýval studiem Koránu významný český buditel Josef Dobrovský. Byl nalezen rozsáhlý rukopis Alcoranus Mahometicus obsahující podrobné poznámky u většiny súr.¹⁶

Významným činem bylo vydání českého překladu celého Koránu z arabského originálu, jež vytvořil katolický kněz Ignác Veselý. První část byla vydána tiskem roku 1913, zbývající dvě části mohly být vydány až v letech 1923 a 1925 z důvodu vypuknutí první světové války.¹⁷ Druhý český překlad, který má vyšší úroveň, vydal roku 1934 Alois Richard Nykl.¹⁸ Vyšší úroveň bylo dosaženo především proto, že překladatel měl dokonalejší znalosti reálií a jazyka. Z vědeckého hlediska je však nejdokonalejší až třetí český překlad od významného arabisty Ivana Hrbka vydaný roku 1972.¹⁹

¹³ ABDALATI, Hammudah. *Zaostřeno na islám*, s. 182. Praha: Ústředí muslimských náboženských obcí v Československu. 191 s.

¹⁴ REA, Ernie. *Beyond Belief: Translating Holy Books* [online rozhlasová nahrávka]. 3.1.2011 [cit. 2011-03-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.bbc.co.uk/podcasts/series/belief>>.

¹⁵ BEČKA, Jiří; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*, s. 97. Praha:Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

¹⁶ MENDEL, Miloš; OSTŘANSKÝ, Bronislav; RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*, s. 219. Praha: Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9.

¹⁷ Tamtéž.

¹⁸ Tamtéž, s. 220.

¹⁹ Tamtéž.

1.3 Pět pilířů víry

Pět pilířů víry se odkazuje na fakt, že každý věřící v islám má pět základních povinností, které jsou také považovány za nejpodstatnější znaky příslušnosti k islámu. Těmi pilíři jsou vyznání víry, jinými slovy víra v jedinstvo Boží a božské poslání Mohameda (*šaháda*), modlitba (*salát*), půst (*saum*), udílení almužny (*zakát*) a vykonání pouti do Mekky (*hadždž*).²⁰

1.3.1 Vyznání víry – šaháda

Šaháda znamená svědectví a v arabštině zní: „*Ašhadu an lá iláha illá'lláh wa Muhammadan rasúlu 'lláh.*“, v češtině pak „Vyznávám, že není božstva kromě Boha a Muhammad je posel Boží.“ Jestliže se chce nevěřící stát muslimem, musí pronést šahádu. Většinou ji pronáší před místním hodnostářem nebo muslimským státníkem. Posléze se stává šaháda součástí jeho každodenních modliteb.²¹

1.3.2 Modlitba – salát

Modlitba k Alláhovi je další ze základních povinností každého muslima a je chápána jako vstupní cesta k poznání Alláha.²² Každý věřící ji musí vykonávat alespoň pětkrát za den. A to při úsvitu, v poledne, odpoledne, po západu slunce a v noci. Modlit se je nutné v arabštině bez ohledu na národnost věřícího a zemi, kde se zrovna nachází. Kdykoli během dne či noci se mohou vykonávat pouze osobní prosby a jazykem již nemusí být pouze arabština. V souvislosti s muslimy v Česku tedy i čeština.

Aby byla modlitba platná, musí se splnit následující podmínky: zaujetí správného modlitebního směru, znalost modlitebních časů, čistota místa, šatu a těla, vhodný oděv. Modlitby se většinou konají skupinově. Před jejím vykonáním musí jedinec provést rituál očištění, takzvanou *taháru*. Ta symbolizuje „očištění skutků a zřeknutí se všech skutků, které nejsou založeny na úmyslu uctívat a znát Boha.“²³ Z tohoto důvodu jsou v každé mešitě umývárny, zvláště pro muže a pro ženy. V knize

²⁰ KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. vyd. 4 Praha: Vyšehrad, 2003. 292s. ISBN 80-7021-613-1.

²¹ OSTRÁNSKÝ, Bronislav. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*, s. 213-214. vyd. 1. Praha: Libri, 2009. s. 255. ISBN 978-80-7277-404-3.

²² FADHLALLA HAERI, Šajch. *Základy islámu: tradice, historie, vývoj, současnost.*, s. 62. vyd. 1. Olomouc: Votobia, 1997. 235s. ISBN 80-7198-212-1.

²³ FADHLALLA HAERI, Šajch. *Základy islámu: tradice, historie, vývoj, současnost*, s. 60. vyd. 1. Olomouc: Votobia, 1997. 235s. ISBN 80-7198-212-1.

Zaostřeno na islám²⁴, která pojednává o náboženských rituálech spojených s vykonáváním islámu, se uvádí, že před modlitbou si každý věřící musí umýt ruce, vypláchnout ústa, očistit si nosní dírky, omýt ruce po lokty, nohy po kotníky, obličej umyje oběma rukama a krk přetře mokřýma rukama. Povinnost konat modlitbu má jedinec, který je zralý a dosáhl věku obvykle kolem čtrnácti let. Ženy nesmějí mít menstruaci, rodit, nebo být v šestinedělí.²⁵ Při modlitbě by měl být věřící obrácen tváří směrem ke svatyni Ka'ba v Mekce. V mešitě je tento směr vyznačen výklenkem zvaným *mihráb*.²⁶

V České republice byly zřízeny modlitebny pro potřeby praktikujících muslimů u nás. (viz příloha č. 1).

1.3.3 Almužna – zakát

Dalším pilířem je podle Koránu zakát a věřícím ukládá dobročinnost a dávání almužny lidem v nouzi. Jestliže věřící vlastní majetek, který je nežádoucí, přesahuje jeho denní potřebu, měl by jej rozdat mezi chudé. Zakát může věřící rozdělit sám, ale v praxi tuto výsadu přenechává státním institucím, které muslimy na tuto povinnost upozorňují dnes již prostřednictvím internetu nebo médií.²⁷

1.3.4 Pout' – hadždž

Pout' do Mekky ke svatyni Ka'ba je cesta, kterou by měl povinně vykonat každý muslim alespoň jednou za život. Její uskutečnění je ale omezeno pouze na tělesně a duševně zdravé jedince mající dostatek finančních prostředků. Dále neplatí pro ženy bez manžela nebo bez mužského příbuzného, jenž by je doprovodil. Cesta se koná vždy v přesně určených dnech 12. měsíce *dhú-l-hidždža* a je organizována pouze hromadně a za předpokladu, že nehrozí žádné nebezpečí během cesty. Korán rozlišuje mezi malou poutí (*umrou*) a velkou poutí (*hadždži*). Hadždž musí být uskutečněna v určitý den jednou za rok a na malou pout' se můžeme vydat kdykoli během roku. Jedním z prvních

²⁴ ABDALATI, Hammudah. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských náboženských obcí v Československu, Novina Třebíč, 191 s.

²⁵ Tamtéž, s. 60.

²⁶ KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. Vyd. 4. Praha: Vyšehrad, 2003. 292s. ISBN 80-7021-613-1. s. 97.

²⁷ OSTŘANSKÝ, Bronislav. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*. Vyd. 1. Praha: Libri, 2009. s. 255. ISBN 978-80-7277-404-3. s. 16-17.

Čechů, kteří vykonali pouť do Mekky, byl M. A. Brikcius²⁸, o kterém se zmiňují podrobněji podkapitoly 2.2.1 a 2.2.3.

1.3.5 Půst – saum

V islámské náboženské tradici se v průběhu roku dodržuje několik typů půstů a mezi nejvýznamnější z nich patří třicetidenní půst v měsíci ramadánu. Je to devátý měsíc islámského lunárního kalendáře a text Koránu uvádí, že právě tento měsíc byly Mohamedovi poprvé zjeveny první verše. „Postním měsícem je měsíc ramadán, v němž Korán byl seslán jako vedení správné pro lidi a jako vysvětlení tohoto vedení i jako správné rozlišení.“²⁹

Půst trvá dvacet devět nebo třicet dní podle počtu dnů v měsíci ramadánu a začíná spatřením nového měsíce po ukončení předchozího měsíce *ša^cbánu*. Toto novoluní se v muslimských zemích dle konkrétních místních zvyků ohlašuje ranou z děla, světly na minaretu, rozhlasem, televizí a dalšími sdělovacími prostředky tak, aby všichni muslimové mohli vědět, že půst právě začíná.³⁰ V Praze a v Brně si mohou muslimové zavolat do mešit, aby se dozvěděli přesné datum začátku a konce ramadánu. V obou mešitách tyto informace vyvěšují na nástěnkách a rovněž lze tuto informaci vyhledat také na webových stránkách <http://www.islamweb.cz/>.

Průběh půstu je takový, že od úsvitu do západu slunce věřící nesmí přijímat žádnou potravu, nápoje a léky, které nejsou pro člověka životně důležité. Dále by se měl v tuto denní dobu zdržet intimního styku, vyvarovat se pomluvám, kouření, a pokud to je možné, měl by konat dobré skutky. V Koránu je k tomuto uvedeno: „Jest vám dovoleno přiblížit se v noci postní k manželkám svým.... Jezte a pijte až do chvíle, kdy od sebe rozeznáte bílou a černou nit na úsvitu, potom udržujte plný půst už do noci.“³¹ V případě, že věřící vědomě poruší některý ze zákazů, musí nahrazovat vždy za každý den jeden den a navíc dát jídlo chudému.

Půst je povinný pro všechny dospělé, kteří jsou duševně a fyzicky zdraví. Děti jsou k půstu vedeny zhruba od deseti let, ale někdy si zkouší držet půst před začátkem

²⁸ Jeden z prvních českých konvertitů, zakládající člen a předseda Muslimské náboženské obce

²⁹ Korán 2:181. In KROPÁČEK, Luboš, *Duchovní cesty islámu*, s. 115. Vyd. 4. Praha: Vyšehrad, 2003. 292 s. ISBN 80-7021-613-1.

³⁰ KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. s. 108. Vyd. 4. Praha: Vyšehrad, 2003. 292 s. ISBN 80-7021-613-1.

³¹ Korán 2:187. In KROPÁČEK, Luboš, *Duchovní cesty islámu*, s. 107. Vyd. 4. Praha: Vyšehrad, 2003. 292 s. ISBN 80-7021-613-1.

puberty. Všichni se musí zdržovat v blízkosti svého bydliště. Neměli by cestovat do vzdálenosti více než 80 km.³² Pokud někdo z vážných důvodů nemůže půst dodržet, je mu dovoleno půst odložit a nahradit si ho později den po dni.

Účelem půstu je, aby se věřící po celou dobu měsíce snažili pozvednout svůj duchovní a mravní život. Proto se také po večerech modlí a recitují Korán. Také v mešitě je účast věřících při modlitbách vyšší, než je tomu v ostatních měsících roku.

I v českém prostředí probíhají dlouhodobé přípravy na oslavy ramadánu. Ženy se snaží uklidit své domácnosti, aby po celou dobu slavení neměly tolik povinností. Vaří jídlo dopředu, protože v době ramadánu je možné pouze jídlo ochutnat a sousto vyplivnout. Je zakázáno jídlo úmyslně polykat. Také pečou různé druhy cukroví. Byt či dům si zdobí různými balónky, lampióny a jinými dekoracemi. Ve svých domácnostech se snaží co nejlépe přiblížit si atmosféru. Pro muslimy v českém prostředí je držení půstu obzvlášť obtížné, protože čeští občané, kteří je obklopují, tuto tradici nedodržují.

1.4 Lidská práva

Rozsáhlý systém islámského práva vznikal v průběhu prvních století islámských dějin. Na rozdíl od lidských práv, která uznává západní svět, zůstala práva islámu neměnná čtrnáct století.³³ Důvodem je to, že jsou považována za práva zjevená Bohem.³⁴ Celý komplex náboženského práva se nazývá *šarí'a*. Šarí'a původně znamenalo cestu k prameni vody, ke studni v poušti.³⁵ Je to cesta vytyčená Bohem, a proto by se jí měli lidé řídit od narození až po svou smrt, a to ve veřejném i soukromém životě. Podle Luboše Kropáčka, předního českého islamisty, šarí'a v ideálním, zduchovňujícím pojetí znamená přítomnost Boží vůle, vyjádřené koránským poselstvím, v životě člověka a v dějinách.³⁶ V dobové literatuře je šarí'a definována

³² ABDALATI, Hammudah. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských náboženských obcí v Československu, Novina Třebíč, s. 91

³³ SÁŇKA, Vladimír. *Lidská práva v islámu*, s. 5. Praha: NÚR, 2006. 45 s. ISBN 80-903196-2-9.

³⁴ Tamtéž.

³⁵ KOUŘILOVÁ, Iveta; MACHÁČEK, Štěpán; MENDEL, Miloš; OSTŘANSKÝ, Bronislav. *Cesta k prameni: Fatwy islámských učenců k otázkám všedního dne*, s. 11. Praha: Orientální ústav Akademie věd České republiky, 2003. 172 s. ISBN 80-85425-53-X.

³⁶ KROPÁČEK, Luboš, *Duchovní cesty islámu*, s. 118. Vyd. 4. Praha: Vyšehrad, 2003. 292 s. ISBN 80-7021-613-1.

např. jako „cesta Muhammadovým náboženstvím, jíž vytyčil Bůh, aby po ní vedl svůj lid v otázkách víry v Něho i v otázkách povinností v životě“.³⁷

Šarí'a je systém nařízení a předpisů, které se dotýkají všech stránek života věřících. Je platná pro všechny věřící bez ohledu na to, v jakém státě žijí. Univerzální základní lidská práva se musí dodržovat za všech okolností bez ohledu na to, jestli se věřící nachází na území islámského státu nebo mimo něj.

Předmětem islámského práva jsou dvě oblasti: poměr člověka k Bohu (*cibáda*) a poměr člověka k člověku (*mucámala*). Do první oblasti spadají kultovní povinnosti a do druhé spadá právo soukromé, válečné, trestní, správní a soudní řád.³⁸

Islámské právo rozlišuje pět kategorií lidských činů: povinnost, zvyklost, činy dovolené, činy hodné zavržení, činy zakázané.³⁹

1.4.1 Islámské pojetí rodiny

Muslimská rodina je patriarchální a patrilinéární.⁴⁰ Manželství v islámu je považováno za velmi silné pouto mezi mužem a ženou. Je chápáno jako čin zodpovědné oddanosti. Uzavírá se písemnou smlouvou mezi ženichem a zákonným zástupcem (*walí*) nevěsty za přítomnosti dvou plnoprávných svědků.⁴¹ Zákonným zástupcem je vždy nevěstin otec nebo některý mužský příbuzný z otcovy strany. Může to být buď bratr, strýc nebo děd. Ve smlouvě je uvedena výše daru (*mahr*), kterou ženich musí vyplatit otci nebo přímo nevěště. Muslim si může vzít za manželku nemuslimku (*kitábijá*), ale žena muslimka se může provdat pouze za muslima. Svobodný muž může uzavřít manželský svazek až se čtyřmi ženami. Musí ale splňovat podmínku, která spočívá v tom, že se musí ke všem chovat spravedlivě a musí být schopen je uživit. Manžel má povinnost vždy poskytnout své ženě dostatek stravy, ošacení a příbytek. Co se týče postoje muže k jeho ženě, případně ženám, Korán mu nařizuje úctu a laskavost.

³⁷KOUŘILOVÁ, Iveta; MACHÁČEK, Štěpán; MENDEL, Miloš; OSTRÁNSKÝ, Bronislav. *Cesta k prameni: Fatwy islámských učenců k otázkám všedního dne*, s. 11. Praha: Orientální ústav Akademie věd České republiky, 2003. 172 s. ISBN 80-85425-53-X

³⁸FLEISSIG, Jiří; BAHBOUH, Charif. *Malá encyklopedie islámu*, s. 140. Praha: Dar ibn Rushd, 1993. 188 s. ISBN 80-900767-3-4.

³⁹Tamtéž.

⁴⁰Přednostně jsou uznávány rodové vazby mezi muži, potomek náleží k rodu otce, po otci přijímá jméno a dědí majetek

⁴¹KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*, s. 127. Vyd. 4. Praha: Vyšehrad, 2003. 292s. ISBN 80-7021-613-1.

Islám zakazuje zneuctění ženy. „Muslim se za žádných okolností nesmí dopustit násilí na ženě.“⁴²

Manželský svazek v pojetí islámu by měl být co nejtrvalejší. Zaniká úmrtím, rozvodem, vykoupením se z manželství, nebo prohlášením soudce, že sňatek je neplatný.⁴³ Rozvedení manželé spolu mohou uzavřít sňatek znovu, pouze pokud žena v době po rozvodu žila s jiným mužem. Jestli žila sama, není možné sňatek provést. Po rozvodu následuje tříměsíční čekací lhůta. U těhotných žen tato lhůta trvá až do porodu a po tuto dobu má muž povinnost ženu živit. Manželství může být zrušeno také prohlášením soudce a to v případě, kdy jeden z manželů nebo walí podají žádost o rozvod. Žena může podat žádost, jestliže byla provdaná v nezletilosti bez svého vlastního souhlasu.⁴⁴

⁴²SÁŇKA, Vladimír. *Lidská práva v islámu*, s. 10. Praha: NÚR, 2006. 45 s. ISBN 80-903196-2-9.

⁴³KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*, s. 128. Vyd. 4. Praha: Vyšehrad, 2003. 292s. ISBN 80-7021-613-1.

⁴⁴Tamtéž, s. 128-129.

2. Historie muslimů v ČR

2.1 Nejstarší zprávy o muslimech na našem území

Vzhledem k tomu, že se Česká republika nachází daleko od zemí tradičně vyznávajících islám, byl v průběhu dějin kontakt Čechů s islámem velmi omezený. I přesto se s ním lidé v českých zemích dostali do kontaktu a měli tak možnost vnímat kulturu, především literaturu, hudbu, divadlo, opery, operety, architekturu, výtvarné umění, zvyky a lidovou slovesnost. Také bylo vydáno několik cestopisů.⁴⁵

Vliv islámu a islámská tematika se u nás objevovaly od raného středověku. První zprávu o muslimech a islámu na našem území nacházíme v legendě Život sv. Konstantina-Cyrila.⁴⁶ Je psaná staroslověnským jazykem. Píše se v ní, že Cyril mluvil aramejsky, a proto byl často v kontaktu s Agareny (muslimy), moudrými a vzdělanými lidmi. Zde se uvádí, že Mohamed uznával neposkvrněné početí Panny Marie a že chválil Ježíše Krista.

Mezi českými a muslimskými zeměmi existoval i jiný kontakt a o tom, že byly v obchodním styku, dosvědčují dirhamy z íránských, balšských a samarkandských mincoven nalezené v Kelči na Moravě.⁴⁷

Co se týče evropské středověké vědy, byla na velmi nízké úrovni v porovnání s vědou psanou arabským jazykem. Věda se v islámské společnosti pěstovala od 8. století.⁴⁸ Pocházela z oblasti Předního východu, islámské Andalusie a severní Afriky. Ve 12. století v Itálii a Francii byly spisy psané arabsky překládány do latiny a díky tomu se dostaly i do dalších evropských zemí včetně českých. Ještě než byla založena Karlova univerzita, se podle těchto spisů učili lékařství, matematiku, astronomii nebo chemii čeští studenti na univerzitách ve Francii a v Itálii. Po založení Pražské univerzity

⁴⁵ BEČKA, Jiří; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*, s. 63. Praha: Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

⁴⁶ MENDEL, Miloš; OSTŘANSKÝ, Bronislav; RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*, s. 156. Vyd. 1. Praha: Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9.

⁴⁷ BEČKA, Jiří; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*, s. 64. Praha: Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

⁴⁸ MENDEL, Miloš; OSTŘANSKÝ, Bronislav; RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*, s. 164. Praha: Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9.

v roce 1348 se východní učení stalo součástí domácí výuky. Od 14. do 17. století většina českých lékařů a další vzdělanci citovali z východních děl.

Za prvotřídní lékařskou autoritu se u nás po celý středověk až do 17. století považoval Abú Alí Ibn Sína, známý též pod jménem Avicena.⁴⁹ Narodil se v roce 970 a zemřel ve věku 57 let roku 1027.⁵⁰ Na jeho spisy se odvolávali přední čeští lékaři. Jedním z nich byl známý český lékař 15. a 16. století Jan Černý. Spolu s Avicenou byl nejčastěji citován v lékařských knihách.

Další významné vědní obory, kterými se česká společnost inspirovala, jsou astronomie, matematika, fyzika a chemie. V roce 1996 pražská hvězdárna a planetárium vydaly publikaci *Hvězdy s arabskými názvy*.

Významná díla od matematiků, astronomů a dalších proslulých vědců nalezneme v českých knihovnách a to především v Národní knihovně v Praze, v Pražské metropolitní knihovně a Státní technické knihovně v Praze.⁵¹

Negativní roli ve vztahu Evropy s muslimským světem sehrály křížácké války, kterých se účastnili i křesťané z Čech. O tureckém nebezpečí se dodnes zpívají slovácké písně. O tureckých výbojích se zmiňuje Václav Hájek z Libočan v *Kronice české*.⁵²

Další kontakt českých vojsk s muslimskými proběhl, když roku 1878 Rakousko-Uhersko zahájilo válečné tažení, jehož cílem bylo vytlačit Osmany z Bosny a Hercegoviny. Tato událost vedla v letech 1878 až 1918 k migraci muslimů z Bosny po celém území Rakousko-Uherské říše a zejména do českých zemí. Po rozpadu monarchie v roce 1918 se muslimové stali součástí nově vzniklé Československé republiky. Vzhledem k příznivým hospodářským podmínkám zde většina z nich zůstala a připojilo se k nim i několik imigrantů ze států Sovětského svazu, zejména Čerkesové a Tataři.⁵³

Čeští vojáci opět bojovali na Balkáně v 1. světové válce. Z tohoto období už jsou známí první čeští konvertité k islámu, který přijímali většinou během své účasti v bojích v muslimských zemích. Známý konvertita je například generál Ahmad Vondřich, legionář a zakládající člen muslimské obce. Nejvýraznější osobou byl Bohdan Brikcius,

⁴⁹MENDEL, Miloš; OSTRÁNSKÝ, Bronislav; RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*, s. 165. Praha: Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9.

⁵⁰ Tamtéž, s. 165-166.

⁵¹ Tamtéž, s. 174-175.

⁵²BEČKA, Jiří; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*, s. 104. Praha:Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

⁵³ Tamtéž, s. 131.

který konvertoval k islámu asi roku 1933 a přijal muslimské jméno Mohamed Abdalláh Brikcius. Následně na to vykonal jako první Čech pouť do Mekky.

2.2 Vznik a působení české Muslimské obce

Počátky muslimské obce spadají již do doby pozdní Rakousko-Uherské správy, tedy do roku 1908, kdy Rakousko-Uhersko oficiálně anektovalo Bosnu a Hercegovinu a vyhlásilo sunnitský islám hanefijského ritu⁵⁴ jako další státní náboženství. Bohužel o tomto období není mnoho informací. Je pouze známé, že obec až do počátku 20. století nevyvíjela prakticky žádnou činnost.

2.2.1 Počáteční období (1934–1939)

Teprve až ve třicátých letech 20. století se začali sdružovat muslimové žijící v Praze, Brně a na Zlínsku.⁵⁵ Do této doby nebyly informace o tom, kolik je muslimů na našem území. Proto se scházeli pouze jednotlivci a praktikovali islám v soukromí. Nejprve se scházeli v soukromém bytě Ve smečkách 9, Praha 2⁵⁶ a pak v bytě M. A. Brikciuse na třídě krále Alexandra 20 v Praze 6 – Dejvicích.⁵⁷ Zde se konaly páteční modlitby, oslavy islámských svátků⁵⁸, přednášky a neformální schůzky. Vzhledem k tomu, že provizorní prostory byly nevyhovující a muslimové potřebovali místo, kde by měli dostatek soukromí a mohli se scházet k pravidelným bohoslužbám, začali uvažovat o vzniku obce.

Koncem roku 1934 se objevily první úvahy o založení obce, která měla tehdy nést název *Muslimská náboženská obec pro Československo s ústředím v Praze*⁵⁹, v arabštině pak *El-Ittihad el-Islami*.⁶⁰ Později známá pod názvem Muslimská náboženská obec (dále jen MNO). Nejvíce se ve věci založení MNO angažovali čeští

⁵⁴ Jde o školu, rítus islámského práva, tzv. právní *mazhab*. Sunnitský islám uznává čtyři *mazhaby* nazvané dle svých zakladatelů – Abú Hanífa, Málík Ibn Anas, Muhammad Ibn Idrís aš-Šafí'í a Ahmad Ibn Hanbal. Hanífovský mazhab se uplatnil na arabském Východě, zejm. v Osmanské říši.

⁵⁵ BEČKA, Jiří; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*, s. 131. Praha:Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

⁵⁶MENDEL, Miloš; OSTRÁNSKÝ, Bronislav; RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*, s. 351. Praha: Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9.

⁵⁷ Tamtéž.

⁵⁸ Nejznámější jsou íd al-fitr, maulid, íd al-adhá.

⁵⁹ BEČKA, Jiří; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*, s. 132. Praha:Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

⁶⁰ Tamtéž.

občané, kteří k islámu konvertovali. Dále o vznik MNO usilovali zahraniční muslimové žijící v Československu, zahraniční islámské instituce a zastupitelské úřady některých islámských zemí.⁶¹ Dne 8. listopadu 1934 se sešla skupina muslimů žijících v Praze.⁶² První jednání ohledně zřízení obce se uskutečnilo 23. prosince 1934, a to na popud egyptského generálního konzula Abdulhamída al-Bábá beje, indického muslimského intelektuála dr. Sajjida Hasana Mírzá chána a českého publicisty M. A. Brikciuse.⁶³ Účastníci si vytyčili jakýsi plán, který by vedl k úspěšnému fungování obce. Jako první se dohodli, že zmapují počet pražských muslimů a zjistí, zda jsou ochotni podílet se na budování obce. Toto bylo velice časově náročné, protože tenkrát muslimové žijící na našem území o sobě navzájem nevěděli. Účastníci se také shodli na několika dalších opatřeních. Jednalo se především o výstavbu mešity v Praze a zajištění řádné zaregistrování obce a její uznání československými úřady.

Když byla obec založena na přelomu let 1934-1935, měla asi 700 členů. Tento počet zůstal stejný i v letech Protektorátu. Přibylo jen několik českých konvertitů. Většina členů obce žila v Praze. Na Moravě žilo ve třicátých letech 26 muslimů, z toho 10 v Brně.⁶⁴

MNO vykazovala tři typy činnosti: posilování náboženské příslušnosti, misijní činnost a organizační činnost.⁶⁵

Na počátku roku 1935 byla ustavena Rada MNO, zvaná *Medžlis*.⁶⁶ Volená Rada měla následující strukturu: a) předseda, b) místopředseda, c) jednatel, d) pokladník, e) duchovní, f) dva přísedící. Prvním předsedou byl M. A. Brikcius.

Rada MNO 31. prosince 1935 zaslala dopis ministerstvu školství a národní osvěty (dále jen MŠANO)⁶⁷, ve kterém oznamuje zřízení „*Moslímské náboženské obce*“ a dále sděluje návrhy práv, které by obec chtěla schválit. Uvedla právo vést matriky svých příslušníků, oddávat a pohřbívat. Dne 1. ledna 1935 byl zaslán dopis podobného

⁶¹ BEČKA, Jiří; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*, s. 146. Praha:Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

⁶² Tamtéž, s. 132.

⁶³ BEČKA, Jiří; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*, s. 132. Praha:Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

⁶⁴ BEČKA, Jiří; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*, s. 154. Praha:Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

⁶⁵ MENDEL, Miloš; OSTRĀNSKÝ, Bronislav; RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*, s. 361. Praha: Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9.

⁶⁶ Tamtéž, s. 154.

⁶⁷ Pod MŠANO patřily náboženské společnosti a církve na území České republiky.

znění magistrátu hlavního města Prahy. Následně na to dne 2. února 1935 členové MNO obdrželi dopis od MŠANO, kterým se potvrzuje zřízení obce. V dopise se konstatuje, že „... jest náboženskou společností jmenovaného ritu pokládati za státně uznanou v zemích českých.“⁶⁸ Zdůraznilo však, že nutnou podmínkou ke zřízení obce je souhlas ministerstva vnitra (dále jen MV), ministerstva spravedlnosti (dále jen MS) a předložení řádně zpracovaných stanov.

Již od samého začátku bylo ohledně registrace obce velké množství námitek a právních připomínek. Navíc bylo mnoho nejasností ohledně umístění obce. Nebylo zřejmé, zda se obec zřizuje pouze v českých zemích nebo také na Slovensku a Podkarpatské Rusi.⁶⁹ Největší nedůvěru vyslovovalo ministerstvo vnitra. Nesouhlasilo s některými stanovami, které byly uvedeny v listopadu 1935.⁷⁰ Kromě toho zpráva postrádala základní formální a obsahové náležitosti. S faktem prosadit pouze arabštinu jako úřední jazyk MV nesouhlasilo. Členové totiž požadovali vedení vlastních matrik v arabštině. MV však argumentovalo tím, že z důvodu účinného kontrolování státním dozorem musí být úředním jazykem i jazyk český. Zdůraznilo, že nestačí, aby čeština byla pouze jednacím jazykem valné hromady.⁷¹

Obec ihned po svém založení v roce 1935 prošla dočasnou krizí. Jak již bylo výše zmíněno, zástupci obce neustále naráželi na odpor ze strany státních úřadů. Kromě toho začali někteří členové být nespokojeni s chováním svého stávajícího předsedy M. A. Brikciuse, a to především ohledně konání nových voleb. Tehdy byli na místo předsedy navrženi tři kandidáti.⁷² M. A. Brikcius údajně volbu zmanipuloval a stal se tak předsedou on sám. Je naprosto samozřejmé, že to způsobilo nespokojenost a rozhořčení členů volené rady. Rozhodli se proto podat stížnost na MŠANO, ve které požadovali vypsání nových voleb. Dne 25. března byla však stížnost zamítnuta jako neoprávněná. M. A. Brikcius tak nadále pokračoval ve své působnosti. Důsledkem toho několik nespokojených členů obec opustilo.

⁶⁸ BEČKA, Jiří; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*, s. 133. Praha:Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ Informace ohledně stanov viz BEČKA, Jiří; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*, s. 135. Praha:Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

⁷¹ Tamtéž, s. 141.

⁷² BEČKA, Jiří; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*, s. 155. Praha:Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

Jednání ohledně uznání obce se neustále protahovala a vedení obce stanovy několikrát přepracovávalo. Nový přepracovaný návrh stanov Rada MNO předložila počátkem roku 1941. Teprve až po listopadu 1989, kdy byly podány žádosti o „znovuregistraci“ se podařilo najít v archívech, že protektorátní vláda schválila stanovy 18. prosince 1941.⁷³ Ovšem z doby protektorátu byly všechny výnosy vlády anulovány Benešovými dekrety.⁷⁴

2.2.2 Druhá světová válka

Během nacistické okupace se členské obsazení MNO příliš nezměnilo. Přibylo jen několik českých konvertitů. Českou skupinu tvořili starší členové, kteří obec založili, v čele s M. A. Brikciusem, Omarem Lhotou a Mehdi ben Zapletalem a mladší členové, mezi něž patřili například Mohamed Ali (Přemysl) Šilhavý⁷⁵, Aríf Omar (Bohuslav) Mikunda⁷⁶, Jahjá Omar Málek, Ahmed (Ivan) Hrbek⁷⁷, Abdalláh (Jiří) Bečka, Mohamed (Ivo) Spoutil a další.⁷⁸ Starší členové posilovali obec finančně a organizačně a mladší členové soukromě studovali arabštinu, islámské reálie a jejich hlavní náplní se později stalo pořádání přednášek v soukromých bytech, a to z důvodu uzavření vysokých škol nacisty.

Z období války nejsou téměř žádné informace, ani nebyly nalezeny žádné dokumenty, ze kterých by bylo patrné, že se obec nějak výrazně projevovala na veřejnosti. Zástupci obce pozastavili své snahy a neurgovali na státní úřady ohledně její registrace.

2.2.3 Období let 1945–1989

Po druhé světové válce až do změny režimu roku 1989 se obec vyvíjela v krajně nepříznivých podmínkách, což bylo způsobeno nepříznivým politickým ovzduším a nepřítomností hlavního organizátora, jímž byl M. A. Brikcius. Dne 10. května 1945

⁷³ BEČKA, Jiří; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*, s. 146. Praha: Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

⁷⁴ Tamtéž, s. 162.

⁷⁵ Na islám přestoupil 9. dubna 1937.

⁷⁶ Na islám přestoupil 9. září 1943.

⁷⁷ Překladatel Koránu do češtiny

⁷⁸ BEČKA, Jiří; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*, s. 157. Praha: Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

byl zatčen revolučními gardisty a uvězněn na Pankráci.⁷⁹ Byl obviněn z projevů sympatií vůči nacismu v protektorátním tisku a z kolaborace s Němci. Na základě těchto svědectví byl M. A. Brikcius v květnu 1946 odsouzen k osmi letům vězení.

Novým tajemníkem obce se stal Ahmed (Ivan) Hrbek, který ihned po Brikciusově zatčení vyhlásil nové volby, jež se konaly 10. června 1945.

Obecně je k dispozici jen velmi málo dokumentů, které by mohly vypovídat, jaká byla přesná činnost obce v komunistickém Československu. Znamé dokumenty jsou především z osobní korespondence z archivu profesora Šilhavého. Podle ní je patrné, že se členové MNO několikrát sešli v roce 1955 v soukromém Brikciusově bytě na třídě Jugoslávských partyzánů 20, v Praze-Dejvicích, kde projednávali záležitosti ohledně zachování obce při životě.

V těchto letech přijížděli do socialistického Československa hlavně studenti, které vysílaly bratrské komunistické nebo spřátelené státy.

Během komunistické totality byla jednou z podmínek úřední registrace jakékoli církve nebo náboženské společnosti spolupráce jejich špiček s tajnou službou StB. S tím muslimové nesouhlasili a případné kroky nepodnikli.⁸⁰ Z toho důvodu přestali působit na veřejnosti a odsunuli se do pozadí. Teprve až po listopadu 1989 znovu obnovili své snahy ohledně státního uznání.

⁷⁹ BEČKA, Jiří; MENDEL; Miloš. *Islám a české země*, s. 158. Praha: Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

⁸⁰ *Ústředí muslimských obcí – historie a současnost*. 7.5.2009 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.umocr.cz/historiecz.pdf>>. 1 s.

3. Česká muslimská komunita a organizace

3.1 Současná muslimská komunita v ČR

Počet muslimských obyvatel aktuálně žijících v České republice není přesně znám, protože neexistují žádné oficiální statistiky. V různých zdrojích jsou uváděny dva odlišné údaje: 10 000 a 20 000. Místopředseda UMO RNDr. Vladimír Sáňka se spíše přiklání k prvnímu údaji.⁸¹

Muslimy žijící v České republice lze obecně rozdělit do tří skupin. První nejméně početnou, ale nejaktivnější skupinou jsou čeští konvertité. Je jich asi 400.⁸² Dále to jsou cizinci s českým občanstvím, kteří sem přišli za studiem či za prací, a to převážně v sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století.⁸³ V té době zde totiž studovaly stovky arabských studentů a někteří se zde po ukončení studií usadili, oženili se a získali české občanství. Tou třetí skupinou jsou pak cizinci z islámských zemí, kteří nemají české občanství, ale žijí zde na základě povolení k trvalému nebo dlouhodobému pobytu. Jsou to převážně studenti přijíždějící pouze na dobu studia, aby pak mohli své vzdělání uplatnit v jejich rodné zemi, a podnikatelé, kteří sem přišli po roce 1989 a zůstali zde. Většinu těchto muslimů z cizích zemí tvoří lidé arabského původu (Sýrie, Egypt, Palestina, atd.), dále z Balkánu, Čechenska, Pákistánu, Turecka a z dalších bývalých sovětských středoasijských republik. Obecně platí, že muslimové žijí především v Praze, Brně a univerzitních městech, protože je zde značné množství muslimských studentů.

Co se týče muslimských organizací v Česku, ve kterých se mohli muslimové sdružovat, protože česká legislativa jim neumožňovala provést řádnou registraci obce podle tehdy platných zákonů, vzniklo začátkem devadesátých let 20. století několik organizací, které se registrovaly jako kulturní organizace nebo občanská sdružení.⁸⁴ Do nich se přesunula veškerá aktivita muslimů, kteří nemohli své náboženské obce registrovat jako právnické osoby. Lze jmenovat organizace, které vedle Ústředí muslimských náboženských obcí (dále jen UMO) vyvíjely a stále vyvíjí nějakou

⁸¹MENDEL, Miloš; OSTŘANSKÝ, Bronislav; RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*, s. 408. Praha: Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9.

⁸²Tamtéž.

⁸³Tamtéž.

⁸⁴Tamtéž, s. 411.

aktivitu ve prospěch islámu. Jsou to hlavně Svaz muslimských studentů v ČR, Nadace pro zřízení a provoz islámského centra v Praze, Islámská nadace v Brně a Ústředí muslimských náboženských obcí.

3.2 Svaz muslimských studentů v ČR

Nejstarší organizací, která spolupracovala s muslimy na našem území, je Svaz muslimských studentů v ČR. Uvádí se též pod názvem Všeobecný svaz muslimských studentů v ČR (dále jen VSMS). Byl založen v roce 1991 studentem architektury ze Súdánu Muhammadem Abbásem al-Mu'tasimem.⁸⁵

Působí na celém území České republiky, ale nejvíce ve velkých univerzitních městech. Především v Praze, Brně, Plzni, Olomouci a Hradci Králové, kde je velké množství zahraničních studentů z muslimských zemí.

Má svou kancelář v Islámském centru spravovaném Islámskou nadací v Praze. Členy jsou převážně arabští studenti z Prahy a Brna.⁸⁶ Svaz se jim snaží poskytnout základní informace o životě v ČR a o aktivitách, na kterých se mohou podílet. Soustřeďuje se na osvětovou a vzdělávací činnost. Organizuje různé akce pro muslimskou veřejnost, většinou ve spolupráci s Islámskými nadacemi v Praze a v Brně. Každý rok pořádá výlety, tábory pro muslimy a sportovní turnaje. Stará se o provoz modliteben na studentských kolejích.

Na internetových stránkách svazu muslimských studentů najdeme informace o stanovách VSMS, islámské literatuře, různé ankety, fotky z akcí atd. Na stránkách je také fórum, do kterého může každý vkládat své příspěvky. Podmínkou je přihlášení. Zprostředkovává informace pro cizince, mezi které patří prodlužování víz, kontakty na cizineckou policii v ČR. Mezi hlavní cíle VSMS patří šíření a prohlubování islámské nauky, péče o zájmy muslimských studentů u nás a posilování kulturních vztahů mezi ČR a islámskými zeměmi. Je nevýdělečnou organizací.

⁸⁵ MENDEL, Miloš; OSTŘANSKÝ, Bronislav; RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*, s. 417. Praha: Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9.

⁸⁶ BEČKA, Jiří; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*, s. 185. Praha: Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

3.3 Islámská nadace v Praze

Nadace je neziskovou organizací, která vznikla proto, aby naplňovala zájmy a potřeby muslimů žijících především v Praze a okolí. Její činnost se zaměřuje na tři oblasti: provoz islámského centra (mešity), charitativní a osvětová činnost.⁸⁷

Úzce spolupracuje s dalšími organizacemi. Patří mezi ně Islámská nadace v Brně, Svaz muslimských studentů a Ústředí muslimských obcí a organizací.

Vznik Islámské nadace v Praze spadá do počátků devadesátých let minulého století. Zárodek budoucí organizace se však začal budovat již v roce 1989. V té době se muslimové začali scházet k pátečním modlitbám a oslavám svátků v provizorních podmínkách. Nejprve se setkávali v různých společenských místnostech, které si pronajímali pouze na páteční odpoledne. Později ve školní místnosti na egyptském velvyslanectví, na vysokoškolských kolejích⁸⁸ a v různých pronajatých prostorách, které byly k dispozici. Využívali hlavně společenské nebo sportovní sály na Střeleckém ostrově, v Žitné a Gozálově ulici.⁸⁹ Až v roce 1992 si pražští muslimové pronajali několik místností v ulici U Michelského lesa 366 v Praze 4–Krči jménem Svazu muslimských studentů. Ten byl registrován krátce před nadací. O rok později začala tyto prostory spravovat Islámská nadace, která byla registrována pod názvem *Nadace pro zřízení a provoz islámského centra v Praze*.⁹⁰ Jednalo se o vůbec první veřejně přístupnou muslimskou modlitebnu v poválečném Československu.⁹¹

Postupem času se aktivity Nadace rozšiřovaly. Centrum sloužilo muslimům sedm dní v týdnu. Kromě toho začalo působit jako osvětové centrum jak pro muslimy, tak i pro zájemce z řad nemuslimů. Protože se zvýšil počet praktikujících muslimů a prostory začaly být nedostačující, ukázalo se jako nutné zřídit větší modlitebnu s větším zázemím.

⁸⁷ *Islámská nadace v Praze: Cíle a činnosti Islámské nadace v Praze* [online]. 6.9.2004 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.praha.muslim.cz/about.html>>.

⁸⁸ Zejména kolej Arnošta z Pardubic a Švehlova kolej

⁸⁹ *Islámská nadace v Praze: Islámské centrum v Praze – historie a aktivity* [online]. 18.3.2011 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.praha-muslim.cz/history.htm>>.

⁹⁰ TOPINKA, Daniel. *Integrační proces muslimů v České republice – Pilotní projekt*. 2006/2007. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2007/integrace_muslimu.pdf>. 101 s.

⁹¹ *Islámská nadace v Praze: Islámské centrum v Praze – historie a aktivity* [online]. 18.3.2011 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.praha-muslim.cz/history.htm>>.

V roce 1996 nadace získala pozemek v Praze 9–Kyjích⁹² s dvoupodlažní budovou, dříve sloužící jako mlékárenský provoz, která nebyla již po dlouhou dobu využívána. Rekonstrukce byla dokončena na jaře roku 1999 a 7. května byl slavnostně zahájen provoz islámského centra páteční bohoslužbou.⁹³

V současné době je objekt islámského centra dvoukřídlá budova, přičemž v kratším křídle se ve dvou podlažích nacházejí umývárny pro muže a pro ženy. Hlavní část objektu je třípodlažní. V prvním podlaží je oddělení pro ženy, přednášková místnost sloužící jako jídelna a kuchyně. V druhém podlaží se nachází kancelář nadace a hlavní modlitebna a ve třetím podlaží je knihovna se studovnou, druhý modlitební sál a kancelář Svazu muslimských studentů. Součástí je i byt imáma mešity.⁹⁴

Islámské centrum v Praze, nazývané někdy také jako Pražská mešita, je sídlem nejen Islámské nadace v Praze, ale také Svazu muslimských studentů, Muslimské obce v Praze a Ústředí muslimských obcí v ČR.⁹⁵

Od 1. července 2003 v centru Prahy provozuje Islámská nadace v Praze informační kancelář s modlitebnou, která se nachází v ulici Politických vězňů 14, Praha 1, pasáž Jiřího Grossmanna. Zde probíhají kurzy arabštiny pro veřejnost. Kurzy jsou určeny pro začátečníky i pokročilé pod vedením zkušeného lektora. Dále pořádá pravidelné páteční modlitby. Z důvodu velké účasti probíhá páteční kázání vždy dvakrát. Pražská mešita a informační kancelář s modlitebnou jsou otevřeny 7 dní v týdnu. Od roku 2004–2009 měla pod svým patronátem rovněž Islámské centrum s modlitebnou v Teplicích.

Nadace připravuje pro věřící celou řadu různých aktivit. Zajišťuje islámské sňatky, oslavy muslimských svátků, rituální obřizky chlapců, pravidelné vydávání modlitebních časů, pohřby, omývání zemřelých muslimů apod.

V oblasti charitativní činnosti shromažďuje prostředky od muslimů darované jako náboženská daň a dobrovolná almužna. Rozděluje je pak sociálně slabým občanům. Pravidelně navštěvuje uprchlické tábory v celé ČR, kde žijí muslimové.

⁹² *Islámská nadace v Praze: Cíle a činnosti Islámské nadace v Praze* [online]. 6.9.2004 [cit. 2011-03-18], Dostupné z WWW: <<http://www.praha.muslim.cz/about.html>>.

⁹³ *Islámská nadace v Praze: Islámské centrum v Praze – historie a aktivity* [online]. 18.3.2011 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.praha-muslim.cz/history.htm>>.

⁹⁴ MENDEL, Miloš; OSTŘANSKÝ, Bronislav; RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*, s. 416. Praha: Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9.

⁹⁵ *Islámská nadace v Praze: Islámské centrum v Praze – historie a aktivity* [online]. 18.3.2011 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.praha-muslim.cz/history.htm>>.

Poskytuje jim ošacení, finanční pomoc, pomáhá při oslavách svátků, při zřízení modlitebny v táboře, výuce dětí, finanční pomocí apod. Rovněž organizuje sbírky při živelných pohromách v ČR i po celém světě.⁹⁶

3.4 Islámská nadace v Brně

Počátky muslimské komunity v Brně spadají do roku 1992. V té době se začali scházet muslimové k pravidelným pátečním modlitbám v provizorních sklepních prostorách v ulici Dobrovského, v Králově poli. Modlitebnu tehdy vedl imám Džafar z Bosny.⁹⁷

Jako charitativní společnost byla nadace oficiálně zaregistrována 6. května 1994.⁹⁸ Tehdy proběhlo ustavující zasedání, jehož hlavním cílem bylo vybudovat v Brně mešitu spojenou s islámským centrem. O okolnostech vzniku mešity podrobněji v podkapitole 4.2 Brno.

V prosinci roku 2010 byla zvolena nová správní rada nadace. Předsedou se stal Ing. Muneeb Alrawi, členové správní rady jsou Ing. Muneer Jerwan a Ing. Hušam Alshigag a revizorem byl zvolen Mustapha Abuleiche.⁹⁹

V současné době se nadace nachází v ulici Vídeňská 251/38a, 639 00 Brno-Štýřice. Územní působnost je vymezena na kraj Zlínský, Jihomoravský, Vysočina, Olomoucký a Moravskoslezský.¹⁰⁰

Co se týká aktivit, v sobotu je pro muže organizováno čtení a výklad Koránu, výklad práva, muslimské věrouky a historie. Nedělní program je určen pro ženy. Učí se arabštinu a diskutují o podobných tématech jako muži. Zájemcům o studium islámu nabízí materiály, které je možné studovat v centru po předchozí domluvě. Plní tak i vzdělávací funkci.

⁹⁶ Muslimská obec v Teplicích. *Hlas. Ústředí muslimských obcí v České republice*. Praha, listopad 2009, 27, 1-11, s. 2. Dostupné z WWW: <http://www.al-islam.cz/images/stories/knihovna/casopisy/casopis-hlas/2009_1-11.pdf>.

⁹⁷ EL-DŽIBÁLÍ, Muhammad. *Základy ramadánu*, s. 54. Brno: Islámská nadace v Brně, 2009. 55 s.

⁹⁸ MENDEL, Miloš; OSTŘANSKÝ, Bronislav; RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*, s. 416. Praha: Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9.

⁹⁹ *Islámská nadace v Brně: Nové vedení Islámské nadace v Brně* [online]. 12.12.2010 [cit. 2011-03-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.mesita.cz/node/92>>

¹⁰⁰ *Ústředí muslimských obcí*. 8.11.2010 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.umocr.cz/mobinfo.pdf>>. 2s.

Islámské nadace v Praze a v Brně vznikly v devadesátých letech minulého století především z toho důvodu, že díky tehdy platné legislativě nebylo možné založit novou náboženskou společnost.

V čele Islámských nadací v Praze a v Brně stojí volená správní rada, která zajišťuje přístupnost mešity pro muslimy i nemuslimy, pravidelné páteční bohoslužby, provoz knihoven, přednášky a jiné aktivity.

Navíc Islámské nadace zajišťují provoz hlavních islámských center v ČR. Nesoustřeďují se pouze na naplňování náboženských potřeb, ale i na bohatou kulturní, osvětovou a publikační činnost. Co se týče publikační činnosti, vydala Islámská nadace v Praze několik publikací. Jsou to například: Co jest Islám? (soubor 10 letáků), Jak k tomu došlo? (informativní leták), Pilíře víry a Lidská práva v Islámu.

Jejich hlavním úkolem je pravidelně informovat o islámu a reprezentovat muslimskou komunitu na veřejnosti. Z tohoto důvodu se Pražská nadace, ale i Nadace v Brně stávají předmětem zájmu médií. Byla zde natočena celá řada pořadů o muslimech v Čechách a byl zveřejněn velký počet článků v novinách a časopisech.

Islámská centra mohou navštěvovat jak muslimové, tak i lidé vyznávající jinou víru. Jsou přístupná všem zájemcům, kteří mají zájem o poznávání islámu. Uspořádala již několikrát dny otevřených dveří, které byly doprovázeny bohatým kulturním programem a zaznamenaly příznivý ohlas veřejnosti. V posledních letech se zajímavým projektem staly diskuze se studenty vysokých škol. Obě Nadace také pravidelně navštěvují základní a střední školy, gymnázia a řada odborných škol.¹⁰¹ Nadace se také snaží ve spolupráci s jinými organizacemi podílet na tvorbě výukových programů, které by pak mohli učitelé využívat ke zkvalitnění výuky jednotlivých předmětů.

Při oslavách Ramadánů zajišťují Nadace v Praze i v Brně mnoho programů spojených s oslavou tohoto, pro všechny vyznavače islámu, velmi důležitého svátku. Jsou to například každodenní večere přerušující půst, modlitba (*taráwih*), nocování v mešitě v posledních deseti dnech ramadánů.

Slaví se zde i jiné muslimské svátky. Vždy se muslimové scházejí ke společným modlitbám a oslavují obdobně jako ve své rodné zemi. Nejsou zde žádná specifika.

¹⁰¹ Návštěvy škol v mešitě. *Hlas*. Ústředí muslimských obcí v České republice. Prosinec 2008, 26, č. 8-12, s 10. Dostupné z WWW: <http://www.al-islam.cz/images/stories/knihovna/casopisy/casopis-hlas/2008_8-12.pdf>.

Dne 8. prosince 2008 slavili muslimové svátek *Eid Al Adhá*¹⁰² nejen v Brně, ale i v ostatních městech ČR. Tímto svátkem si připomínají Abrahámovu oběť Bohu. Tehdy se v Brně shromáždilo asi 150 muslimů, aby se společně pomodlili a u společného jídla a pití strávili příjemný čas.¹⁰³ Účastníci měli možnost zúčastnit se různých soutěží, hlavolamů, hádanek a promítání filmů. Atmosféru zpestřoval Fiktam Chán, známý přípravou výborných čajů.¹⁰⁴

3.5 Islámské centrum v Teplicích

Do roku 2004 zajišťovala činnost centra s modlitebnou Islámská nadace v Praze. Teprve dne 21. března 2009 proběhla v Teplicích zakládající schůze, na které byla zvolena kontrolní a správní rada. Předsedou byl jmenován bratr Marei Abbas.¹⁰⁵ Poté byla obec oficiálně zaevidována Ministerstvem kultury v dubnu 2009. Od tohoto data je obec a všechny její aktivity pod UMO.

Obec zakoupila pozemek o rozloze 987 m², který se nachází v lázeňské zóně centra Teplic. Dvoupodlažní budova umístěná uprostřed pozemku by měla v budoucnu sloužit jako nová teplická mešita.

Mezi aktivity patří pravidelné páteční bohoslužby překládané do českého jazyka, každou sobotu se pořádají lekce pro české muslimky a muslimy. Lekce zahrnují učení Koránu a arabštiny pro děti a lekce pro muslimy mluvící arabským jazykem. Probíhají zde oslavy svátků. Vždy je připraven bohatý kulturní program a rozdávají se dárky pro děti. I zde se konají akce při oslavách ramadánu. Dále vyvíjí stejné činnosti jako Islámské nadace v Praze a v Brně.

¹⁰² V češtině Svátek Oběti. Je jedním z nejdůležitějších svátků muslimů. Slaví se vždy poslední měsíc islámského kalendáře. Muslimové si připomínají obětování ovce na místě Ismaela jeho otcem Abrahamem. Po povinné modlitbě obětují beránka, ovečku nebo kozu a maso pak rozdělí mezi chudé, příbuzné a rodinu. Také navštěvují své příbuzné a rozdávají si dárky.

¹⁰³ *Islámská nadace v Brně: Muslimové slavili svátek eid al adhá.* [online]. 22.12.2008 [cit. 2011-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://mesita.cz/node/28>>.

¹⁰⁴ *Islámská nadace v Brně: Oslava svátku eid al adhá v Brně* [online]. 19.12.2008 [cit. 2011-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://mesita.cz/node/30>>.

¹⁰⁵ Muslimská obec v Teplicích. *Hlas*. Ústředí muslimských obcí v České republice. Praha, listopad 2009, 27, 1-11, s. 4. Dostupné z WWW: <http://www.al-islam.cz/images/stories/knihovna/casopisy/casopis-hlas/2009_1-11.pdf>.

3.6 Muslimská unie

Byla zaregistrována v roce 2000 jako občanské sdružení. Počátky však objevíme již v roce 1999.

Jedním ze zakladatelů byl Muhammad Abbas ze Súdánu, jeden z mála cizinců v organizaci. Významnou osobou je Miroslav Krakovič, který se zaměřuje na překlady knih a tvorbu internetového portálu unie.

Většina českých muslimů, kteří zpravidla nehovořili arabsky, měli pocit, že nemají dostatek informací, nerozuměli pátečním modlitbám a četbě Koránu. Z těchto důvodů se muslimská unie hlavně ve svých počátcích zaměřovala na pomoc českým muslimům. Například se snažila vysvětlovat jednotlivé články víry. V současné době se specializuje na překlady odborných publikací. Spolupracuje s médii. V roce 2001 založila internetový portál Muslimské listy.¹⁰⁶ Portál se převážně věnuje politické situaci v islámských zemích. Přináší zcela odlišný obraz, než jaký se objevuje ve většině českých médií.

Jejími hlavními cíly jsou šíření víry, zajišťování objektivních informací o islámu a podpora vzdělávací činnosti v oblasti kultury. Podporuje sociálně slabé, nemocné, lidé, kteří jsou postiženi živelnými pohromami, či jinak postiženi.¹⁰⁷ Tato organizace je českými konvertity velmi využívána.

3.7 Liga českých muslimů

Vznikla na počátku devadesátých let minulého století ve snaze postavit islám na legální základ, dokud nedojde k jeho státnímu uznání. Založil ji Dr. Petr Pelikán s prof. Šilhavým.¹⁰⁸ Vznikla za účelem sdružovat české konvertity. Bohužel se tato myšlenka neujala a v současné době je neaktivní.

¹⁰⁶ *Muslimské listy* [online]. 16.3. 2011 [cit. 2011-03-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.muslimskelisty.cz/>>.

¹⁰⁷ MENDEL, Miloš; OSTRÁNSKÝ, Bronislav; RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*, s. 418. Praha: Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9.

¹⁰⁸ BEČKA, Jiří; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*, s. 184. Praha: Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

3.8 Liberální muslimové

S jejich činností, členech a aktivitách se můžeme seznámit na internetové adrese <http://liberalnimuslimove.blog.cz/>. Snaží se objektivně informovat širokou veřejnost o islámu, jeho historii, a životě muslimské komunity v různých částech světa. Snaží se ukázat jinou tvář islámu, protože většina médií prezentuje islám ve spojitosti s násilnými a teroristickými akcemi.¹⁰⁹ V současné době již žádnou aktivitu nevyvíjí.

3.9 Islámská komunita sester

Tato organizace působí v internetovém prostředí. Bylo vytvořeno fórum, kde se k tématům mohou vyjadřovat pouze registrovaní uživatelé. Tyto stránky jsou určeny pro české a slovenské ženy muslimky. Mužům je vstup zakázán. Předmětem diskuze se stávají nejrůznější témata. Radí se mezi sebou jak ohledně každodenních záležitostí, tak i o tématech spadajících do odborné problematiky. Stránky obsahují i základní informace o islámu.¹¹⁰

Informace jsou také dostupné v časopise Al – Manára. Členky redakce jsou muslimky žijící v České republice. Patří mezi ně Jana Al Oukla, Markéta Omranová a Zuzana Arafa¹¹¹ Tento časopis obsahuje základní informace o islámu. Dále se například snaží seznámit čtenáře s rodinným životem.

3.10 Ústředí muslimských obcí

Muslimové žijící v ČR se po listopadovém převratu pokusili o „znovuustanovení“ obce se záměrem vytvořit jednotnou muslimskou komunitu v ČR. Navázali na tradice Muslimské náboženské obce, tehdy pod názvem *Muslimská náboženská obec pro Československo v Praze*¹¹², která byla založena v Praze roku 1934.

¹⁰⁹ *Liberální muslimové: Kdo jsme?* [online]. 31. 5. 2006. [cit. 2011-04-05]. Dostupné z WWW: <<http://liberalnimuslimove.blog.cz/0605/kdo-jsme>>.

¹¹⁰ *Islámská komunita sester* [online]. 14.3.2011 [cit. 2011-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.proislam.org/forum/index.php>>.

¹¹¹ *Časopis Almanára* [online]. 6.9.2004 [cit. 2011-03-19]. Dostupné z WWW: <<http://almanara.muslim.cz/indexp.htm>> .

¹¹² BEČKA, Jiří; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*, s. 132. Praha: Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

Po listopadu 1989 Ústředí muslimských obcí vznikalo především za podpory Islámské nadace v Praze, Islámské nadace v Brně a Svazu Muslimských studentů v ČR.

UMO v ČR muselo projít složitým registračním procesem, který byl komplikovanější než v případě nadací či občanských sdružení. Ustavující schůze UMO se konala 18. května 1991. Na ní byly schváleny stanovy vycházející z prvorepublikových vzorů a předsedou byl zvolen prof. Muhamed Alí Šilhavý z Třebíče. Poté následovalo dlouholeté období, během kterého se členové snažili přesvědčit úřady o nutnosti muslimskou obec registrovat. Ústředí dosud nemělo právní subjektivitu, což jí činilo celou řadu problémů. Z tohoto důvodu vznikly v devadesátých letech dvě nadace pro založení a provoz islámského centra v Praze a Brně.¹¹³ K jejich úřednímu uznání došlo, protože se u ministerstva vnitra registrovaly jako organizace kulturní povahy.

I po rozdělení Československa pokračovala nedůvěra ze strany státních úřadů. Ústředí nadále muselo usilovat o registraci. Zákon č. 308/1991 Sb. o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností vyjmenoval v příloze církve a náboženské společnosti, které byly uznány za zaregistrované na základě legislativních či správních aktů československého státu.¹¹⁴ Muslimská obec se v tomto seznamu neobjevila, neboť byla uznána za protektorátu a právní akty z tohoto období byly na základě Benešových dekretů anulovány.

Zákon č. 161/1992 Sb. o registraci církví a náboženských společností hrál hlavní roli z hlediska jejího uznání.¹¹⁵ Podle znění tohoto zákona se nesměly stát právnickou osobou nové náboženské společnosti, které nejsou členy Světové rady církví¹¹⁶ a které nepředložily spolu s žádostí o registraci seznam deseti tisíc stoupenců s trvalým pobytem na území České republiky. Tomuto požadavku však obec nemohla vyhovět, protože muslimové odmítali uvést přesné adresy svého bydliště a poskytnout informace týkající se osobních údajů.

Ústředí se bránilo, že byla již uznána státem v prosinci 1941. Poukazovala na to, že nebyla zrušena žádným státním rozhodnutím, a proto se nyní jedná pouze o „znovuregistraci“. Ministerstvo kultury a odbor církví to však odmítly akceptovat.

¹¹³ BEČKA, Jirí; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*, s. 184. Praha: Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

¹¹⁴ Tamtéž, s. 180.

¹¹⁵ Tamtéž, s. 180.

¹¹⁶ Společenství církví, které vyznává Pána Ježíše Krista jako Boha a Spasitele

Změny nastaly až vydáním zákona č. 3/2002 Sb. o církvích a náboženských společnostech, který upravuje podmínky registrace náboženských společností a vymezuje práva a povinnosti registrovaných subjektů vůči státu. Zákon obsahuje dvoustupňovou registraci. První stupeň vyžaduje předložení pouze tří set podpisů věřících s osobními údaji. Organizace touto cestou získá právní subjektivitu, ale bez dalších zvláštních práv, jež mají až náboženské subjekty akreditované druhým stupněm registrace.¹¹⁷ V březnu 2004 si UMO podalo žádost o registraci prvního stupně. Byla kladně vyřízena a dne 17. září 2004 UMO bylo oficiálně uznáno a zapsáno v rejstříku registrovaných církví a náboženských společností ministerstva kultury České republiky, pod číslem 4874/2004-26.¹¹⁸ Byly vypracovány nové stanovy a předsedou byl jmenován prof. Šilhavý.

„V roce 2006 vedení UMO požádalo o výjimku ze vzpomenutého zákona, aby byla umožněna registrace druhého stupně, která s sebou nese přiznání zvláštních práv (na církevní sňatek, školy a duchovní služby).“¹¹⁹ Bohužel byl tento krok vládou zamítnut a muslimové budou mít další možnost až v roce 2014.

Oficiálním sídlem je Praha 9–Kyje, blatská 1491. Orgány UMO jsou: Výkonná rada UMO, Kontrolní komise UMO a Rada zřizovatelů UMO.¹²⁰ UMO spolupracuje se zahraničními institucemi a organizacemi. Podle zákona č. 3/2002 sb. má samostatnou právní subjektivitu.¹²¹

Mezi hlavní práva členů patří: účast na kulturních, náboženských, vzdělávacích, sociálních a dalších programech organizovaných UMO, účast na všech jednáních týkajících se jeho osoby, obracení se s písemnými žádostmi, připomínkami, návrhy a stížnostmi na všechny orgány UMO.¹²²

¹¹⁷ MENDEL, Miloš; OSTŘANSKÝ, Bronislav; RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*, s. 412-413. Praha: Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9.

¹¹⁸ *Ústředí muslimských obcí*. 8.11.2010 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.umocr.cz/mobinfo.pdf>>. 2 s.

¹¹⁹ Islámská nadace v Brně. *Ústředí muslimských obcí – historie a současnost* [online]. 9.4.2009 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <<http://mesita.cz/node/36>>.

¹²⁰ *Statut Ústředí muslimských obcí*. 8.11.2010 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.umocr.cz/stanovyumo.pdf>>. 17 s.

¹²¹ *Statut Ústředí muslimských obcí*. 8.11.2010 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.umocr.cz/stanovyumo.pdf>>. 17 s.

¹²² *Statut Ústředí muslimských obcí*. 8.11.2010 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.umocr.cz/stanovyumo.pdf>>. 17 s.

Článek 4 Statutu Ústředí muslimských obcí stanovuje poslání a cíle UMO následovně: „a. pomáhat všem muslimům podle možností obce, zřizovat a vydržovat školy, zdravotnické, dobročinné instituce, pomáhat všude tam, kde to bude sloužit k rozvoji života muslimské komunity podle islámských zásad, b. prohlubovat přátelské vztahy a kontakty mezi muslimy na území České republiky a se souvěrci, žijícími mimo její hranice, c. podporovat přátelské vztahy mezi Českou republikou a muslimskými zeměmi. d. poskytovat objektivní informace o islámu a jeho učení, e. prohlubovat dialog mezi různými náboženskými uskupeními a dosáhnout vzájemného respektu, tolerance a přátelských vztahů, f. budovat muslimské modlitebny všude tam, kde se ukáže potřeba, g. Shromažďovat prostředky pro výstavbu a provoz mešit a modliteben, pro zajištění muslimské stravy a pro další aktivity vedoucí k naplňování poslání Ústředí muslimských obcí, h. bránit muslimskou pospolitost proti všem projevům rasismu, xenofobie, islamofobie či jakékoliv diskriminace, i. Vést evidenci členů náboženské obce, a to pouze pro svou vnitřní potřebu, j. pomoc při zajištění pohřbu zemřelých muslimů podle islámských zásad, k. vydávat periodické i neperiodické publikace o islámu.“¹²³

Časopis vydávaný Ústředím muslimských obcí má název Hlas. Jeho první výtisk vyšel v roce 1937. Pak byl pravidelně vydáván do roku 1945 a po dlouholeté přestávce vychází od dubna 1991 až dodnes, s roční přestávkou v roce 1993. Od prvního výtisku se formát ani záhlaví příliš nezměnily. Informuje se v něm o činnosti Ústředí a organizací, především o aktivitách Islámské nadace v Praze a v Brně.¹²⁴ Kromě toho přináší čtenářům obecné informace o islámu.

Co se týče struktury a pole působnosti UMO je zastřešující organizací, která v současné době zahrnuje regionální Muslimské obce v Praze, Brně a Teplicích. Její působnost se vztahuje na území České republiky.¹²⁵ Všechny zmíněné obce spadají pod

¹²³ *Statut Ústředí muslimských obcí*. 8.11.2010 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.umocr.cz/stanovyumo.pdf>>. 17 s.

¹²⁴ Muslimská obec v Teplicích. *Hlas*. Ústředí muslimských obcí v České republice. Praha, listopad 2009, 27, č. 1-11. Dostupné z WWW: <http://www.al-islam.cz/images/stories/knihovna/casopisy/casopis-hlas/2009_1-11.pdf>.

¹²⁵ *Statut Ústředí muslimských obcí*. 8.11.2010 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.umocr.cz/stanovyumo.pdf>>. 17 s.

UMO, které měl na starosti prof. Šilhavý až do své smrti v březnu 2008.¹²⁶ Po něm vedení UMO přešlo na dva místopředsedy. Za MO Brno byl jmenován Muneeb Alrawi a za MO Praha RNDr. Vladimír Sánka.¹²⁷

UMO v současné době spravuje Muslimské obce v Praze, v Brně a v Teplicích. Jednotlivé obce mají samostatnou právní subjektivitu a jejich činnost upravují samostatné stanovy, které nesmí být v rozporu se Statutem UMO.¹²⁸ V každém kraji je povoleno založit pouze jednu muslimskou obec. Členem obce se může stát každý muslim/ka, který/á není členem jiné registrované náboženské společnosti. Podmínkou pro přijetí je podání písemné přihlášky s notářsky ověřeným podpisem. Důležitost podpisu je dána především tím, že muslimem se může stát každý pouhým vyslovením šahády. Poté musí čekat na vyjádření předsednictva, zda dotyčného přijme, či nikoliv. Muslimové, kteří nemají české státní občanství, musí mít trvalý, nebo alespoň dlouhodobý pobyt v ČR.

3.10.1 Muslimská obec Praha

Muslimská obec v Praze byla zapsána dne 20. června 2007 v rejstříku evidovaných právnických osob Ministerstva kultury ČR.¹²⁹ Číslo evidence je 26-02/2007-8708. Organizační struktura se skládá z předsednictva a kontrolní komise. „Územní působnost je vymezena na kraje Středočeský, Jihočeský, Plzeňský,

¹²⁶ Zemřel Mohamed Ali Šilhavý. *Hlas. Ústředí muslimských obcí v České republice*. Praha, Prosinec 2007, 25, 9-12, s. 10. Dostupné z WWW: <http://www.al-islam.cz/images/stories/knihovna/casopisy/casopis-hlas/2007_9-12.pdf>.

¹²⁷ *Islámská nadace v Brně: Ústředí muslimských obcí – historie a současnost* [online]. 9.4.2009 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <<http://mesita.cz/node/36>>.

¹²⁸ Tamtéž,

¹²⁹ Muslimská obec v Teplicích. *Hlas. Ústředí muslimských obcí v České republice*. Praha, listopad 2009, 27, 1-11, s. 4. Dostupné z WWW: <http://www.al-islam.cz/images/stories/knihovna/casopisy/casopis-hlas/2009_1-11.pdf>.

Ústředí muslimských obcí. 8. 11. 2010 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.umocr.cz/mobinfo.pdf>>. 2 s.

Karlovarský, Liberecký, Královéhradecký, Pardubický a Prahu.¹³⁰ Sídlem je Blatská 1491/Praha 14-Kyje, 198 00.¹³¹

3.10.2 Muslimská obec Brno

Muslimská obec v Brně je členem UMO. V rejstříku evidovaných právnických osob ministerstva kultury byla rovněž zapsána dne 20. června 2007.¹³² Její číslo evidence je 26-001/2007-7751.¹³³ Sídlí v Brně-Štýřice 63900, Vídeňská 251/38a.¹³⁴ Organizační struktura se skládá z výkonné rady a kontrolní komise.

3.10.3 Muslimská obec Teplice

Dne 17. dubna 2009 byla zapsána Muslimská obec v Teplicích v rejstříku evidovaných právnických osob ministerstva kultury. Její číslo evidence je 26-003/2009-4777. Sídlem je Kollárova 2807/8, 415 01 Teplice. Územní působnost je vymezena na kraj Ústecký.¹³⁵ Organizační struktura je složená z výkonné rady a kontrolní komise.

Článek 2 Muslimské obce sděluje, že všechny Muslimské obce v České republice sdružují občany ČR i cizí státní občany. Kteří se hlásí k islámu a jsou příslušnými orgány muslimských obcí přijati. Minimální počet členů je deset.¹³⁶

¹³⁰ Muslimská obec v Teplicích. *Hlas. Ústředí muslimských obcí v České republice*. Praha, listopad 2009, 27, 1-11, s. 4. Dostupné z WWW: <http://www.al-islam.cz/images/stories/knihovna/casopisy/casopis-hlas/2009_1-11.pdf>.

Ústředí muslimských obcí. 8.11.2010 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.umocr.cz/mobinfo.pdf>>. 2 s.

¹³¹ Tamtéž.

¹³² *Ústředí muslimských obcí*. 8.11.2010 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.umocr.cz/mobinfo.pdf>>. 2 s.

¹³³ Tamtéž.

¹³⁴ Tamtéž.

¹³⁵ *Ústředí muslimských obcí*. 8.11.2010 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.umocr.cz/mobinfo.pdf>>. 2 s.

¹³⁶ *Statut Ústředí muslimských obcí*. 8.11.2010 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.umocr.cz/stanovyumo.pdf>>. 17 s.

4. Výstavba mešit v ČR

Arabsky se mešita řekne *masdžid*. Lidé se zde shromažďují za účelem konání modliteb. V každé mešitě je vyznačen směr k Mekce, odborně nazývaný *qibla*. Pravidelně každý pátek se v mešitě koná kázání zvané *chutba*. Mešita také často slouží jako vzdělávací instituce. Většinou zde nechybí knihovna, kde se pořádají přednášky pro veřejnost.

Muslimové potřebují prostory, kde by mohli provozovat pravidelné modlitby a scházet se ke společným oslavám svátků. Je naprosto samozřejmé, že chtějí mít důstojné místo, kde by se mohli společně modlit. Chtějí prostor pro setkávání, možnost popovídat si v rodném jazyce. Proto se vždy snaží zakoupit nějaký pozemek na výstavbu mešity nebo alespoň opravit nějaké domy nebo pronajímat vhodné prostory, kde by se mohli scházet a ve kterých by našli dostatek soukromí. Protože Česká republika je státem s odlišnou náboženskou tradicí, nelze se divit, že jsou Češi vůči muslimům nedůvěřiví. Čeští občané se k výstavbě mešit staví odmítavě, mají z jejich kultury a náboženství obavy. Důvodem může být také to, že s nimi nemáme téměř žádné zkušenosti. Většinou získáváme informace prostřednictvím médií. Ta nám je ale často přinášejí poněkud zkresleně. Situace se značně zhoršila po teroristickém útoku 11. září 2001. V té době se začaly šířit prostřednictvím internetu informace namířené proti islámu a tím se zvýšily obavy z terorismu. Z těchto důvodů vždy občané argumentují proti výstavbě mešity v kterémkoliv městě v České republice. Proto muslimové narážejí na odpor, když usilují o výstavbu mešity v kterémkoli městě na našem území. Zřídka se objevují názory vyjadřující stavbu podporu.

4.1 Praha

Když v roce 1922 vznikla instituce zvaná Orientální ústav, vydala *Memorandum o nutnosti zbudování mešity v Praze*.¹³⁷ V Memorandu se uvádí: „Islam jest živé náboženství, všude i u nás oficiálně uznané, zastoupené ve všech dílech světa... V Československé republice už od převratu příchodem mnoha set emigrantů-muslimů

¹³⁷ BEČKA, Jiří; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*, s. 188. Praha: Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

(.....).¹³⁸ Bohužel ale nedošlo k realizaci tohoto plánu. Později se objevily další pokusy o stavbu mešity, jež jsou známé od roku 1934, kdy se konala první ustavující schůze Muslimské náboženské obce.¹³⁹ Na této schůzi se účastníci dohodli, že budou usilovat o výstavbu mešity v Praze. Bohužel jejich úsilí nepostoupilo dále než k předběžnému jednání.

Další iniciativy ze strany České muslimské obce o výstavbu mešity jsou zaznamenány v roce 1935.¹⁴⁰ Ta navrhovala vytvoření centra, které by sloužilo zejména jako modlitebna, ale také jako kulturní, vzdělávací a společenské centrum. Začátkem roku 1936 magistrát města Prahy přislíbil pozemek na Štvanci, případně na Střeleckém ostrově, ale pouze pod podmínkou, že bude obec oficiálně uznána státem. Jak již bylo několikrát zmíněno, měli muslimové s tímto krokem problémy. Později se naskytla třetí varianta navrhuující Hanavský pavilon na Letné. Vyznavači Koránu však tento návrh odmítli. Poté se na několik let jednání pozastavilo. K jeho obnově došlo až v osmdesátých letech 20. století. Tehdy přislíbili finanční spoluúčast zástupci z Libye a Spojených arabských emirátů. Ani jeden z návrhů se neujal. K dalším krokům došlo na počátku devadesátých let 20. století.

Nadace pro zřízení a provoz islámského centra v Praze v čele s Lazharem Ma'amrim a RNDr. Vladimírem Sáňkou shromažďovala peníze na zakoupení pozemku pro výstavbu mešity.¹⁴¹ Na jaře roku 1997 zakoupili pozemek na Černém mostě. I přestože základy stavby byly položeny téhož roku, informoval Magazín deníku Mladá fronta Dnes, že se s výstavbou v dohledné době nepočítá.¹⁴²

Když byl vydán projekt na výstavbu mešity v Praze, neobjevily se téměř žádné připomínky od místních obyvatel, ani nevzbudil příliš velkou pozornost médií. Můžeme se domnívat, že to bylo proto, že mešita měla stát daleko od centra Prahy.

¹³⁸ BEČKA, Jiří; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*, s. 189. Praha: Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.

¹³⁹ Tamtéž, s. 191.

¹⁴⁰ Tamtéž, s. 190.

¹⁴¹ MENDEL, Miloš; OSTRÁNSKÝ, Bronislav; RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*, s. 400. Praha: Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9.

¹⁴² Tamtéž, s. 401.

4.2 Brno

Muslimové se již po roce 1989 snažili zajistit prostory pro společná setkávání. Bohužel k realizaci těchto myšlenek nedošlo. Až v roce 1995 z iniciativy původem Iráčana Ing. Muníba Hasana ar-Ráwího, který na území dnešní České republiky žije od roku 1985, zakoupila skupina brněnských muslimů pozemek v centru Brna ve Vídeňské ulici č. p. 38. Na pozemku bylo rumiště a pozůstatky nedostavěné restaurace.¹⁴³

Na podzim roku 1995 podala Nadace pro zřízení a provoz islámského centra v Brně žádost. Žádost o výstavbu mešity sloužící k modlitbám, vzdělávací a charitativní činnosti rada města Brna-střed zamítla. Důvodem byly obavy zastupitelstva z terorismu a nesoulad projektu s územním plánem města. Navíc jeden z členů pronesl, že má s muslimy špatnou zkušenost, kterou získal v nejmenované zemi, kde toto náboženství převažuje. Také místní obyvatelé sepsali petici, kterou podepsalo 1400 občanů.¹⁴⁴ Deník Moravskoslezský den v článku z 24. června 1997 uvádí čtyři petice. Jedna z nich byla pravděpodobně iniciována Společností Ferdinanda d'Este.¹⁴⁵ Investor se proti rozhodnutí odvolal a dne 24. ledna 1996 rada městské části konstatovala, že stavbě nebude bránit.¹⁴⁶ Ale pouze pod podmínkou, že bude v souladu s územním plánem města a dalšími předpisy. Nesměla mít minaret a orientální architektonické prvky z toho důvodu, aby nenarušovala urbanistický ráz města Brna.

I přes mnoho negativních reakcí se slavnostní otevření centra s mešitou konalo 2. července 1998.¹⁴⁷ Účastnili se představitelé z Ministerstva kultury České republiky, brněnského magistrátu, křesťanských církví a židovské obce. Byla to první mešita na území České republiky.¹⁴⁸

¹⁴³ MENDEL, Miloš; OSTŘANSKÝ, Bronislav; RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*, s. 394. Praha: Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9.

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 395.

¹⁴⁵ Společenství převážně katolických křesťanů

¹⁴⁶ MENDEL, Miloš; OSTŘANSKÝ, Bronislav; RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*, s. 396. Praha: Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9.

¹⁴⁷ MENDEL, Miloš; OSTŘANSKÝ, Bronislav; RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*, s. 416. Praha: Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9.

¹⁴⁸ *Islámská nadace v Brně: Ústředí muslimských obcí – historie a současnost* [online]. 9. 4. 2009 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <<http://mesita.cz/node/36>>.

Současná mešita ve Vídeňské ulici je velká asi 250 m². V přízemí se nachází modlitebna pro muže s kapacitou až 120 lidí. V prvním patře je modlitebna pro ženy, do níž se vejde 40 návštěvnic.

Mešita je otevřená každý den. Otevírá se vždy na denní modlitby, které jsou dostupné na <http://www.islamweb.cz/>. Je otevřena půl hodiny před modlitbou a zavírá se půl hodiny po modlitbě.

Protože stále dochází k růstu počtu členů muslimské komunity v Brně a současná modlitebna ve Vídeňské ulici je pro jejich potřeby příliš těsná, začali v roce 2009 hlavní představitelé Muslimské obce v Brně uvažovat o nové, mnohem větší mešitě. Měla mít dokonce i minaret. Projekt ještě nebyl zveřejněn a už proti němu stálo tisíce Brňanů. Nelze se divit, že se proti tomuto návrhu zvedla vlna odporu. Tehdy se o tomto úmyslu zmiňovala některá periodika. Spory doposud nebyly ukončeny a trvají až dodnes. Dne 15. března 2011 byl zveřejněn na serveru iDNES.cz článek informující čtenáře o plánu vystavět druhou mešitu v centru Brna. Předseda Ústředí muslimských obcí České republiky Munib Hasan Alrawi navrhl výstavbu v centru Brna na soukromém pozemku v Křenové ulici.¹⁴⁹ To však rozhořčilo nejen místní obyvatele, ale i českého muslima Lukáše Lhořana.¹⁵⁰ Ten je zásadně proti stavbě. Podle jeho názoru je představa Alrawiho příliš přehnaná a do centra Brna vzhledem k architektuře okolních domů není vyhovující. Alrawi své rozhodnutí argumentuje tím, že se počet pravidelných návštěvníků zdvojnásobil a současná mešita je pro potřeby všech věřících nedostatečná. V roce 1998 navštěvovalo mešitu pravidelně asi 60 muslimů, což je oproti dnešku velmi malý počet.

4.3 Teplice

V Teplicích se setkáváme s poněkud odlišným průběhem, než tomu bylo doposud v jiných městech. V roce 1995 navrhl už vypracovaný projekt jeden z pravidelných návštěvníků místních lázní. Pocházel ze Spojených arabských emirátů

¹⁴⁹ KOLÍNKOVÁ, Eliška. Brněnští muslimové se hádají kvůli stavbě nové velké mešity. *iDNES.cz: Brno a jižní Morava* [online]. 5.3.2011. [cit. 2011-18-03]. Dostupné z WWW: <http://brno.idnes.cz/brnensti-muslimove-se-hadaji-kvuli-stavbe-nove-velke-mesity-plw-/brno-zpravy.asp?c=A110305_104433_brno-zpravy_pp>.

¹⁵⁰ Podporuje brněnskou islámskou nadaci již řadu let, snažil se zlepšit pověst místních muslimů.

a byl ochoten financovat výstavbu mešity. Podle článku Petra Třešňáka¹⁵¹ v týdeníku Respekt to byl bohatý obchodník Džum' a Ubajd Abú aš-Šawáribí.¹⁵² Měl již několik zkušeností z předchozích let, protože se podílel na sponzorování mešit v mnoha zemích.

První „boj o mešitu“ je známý od druhé poloviny října roku 1995, kdy byl v deníku Směr z 27. října 1995 uveden článek informující místní čtenáře o projektu, jež byl předložen teplické radnici.¹⁵³ Tehdejší starosta Teplic Jaroslav Kubera a místní zastupitelé s výstavbou souhlasili, protože chtěli podpořit rozvoj cestovního ruchu. Teplice jsou proslulé lázně s dlouholetou tradicí. Každý rok do této lokality přijíždí 250-300 muslimů.¹⁵⁴ Tvoří tak značnou část klientely. Bohužel nejsou prostory pro muslimy. Zhotovením mešity nedaleko lázeňského komplexu by se přispělo ke zkvalitnění služeb a muslimové by pobyt v lázních realizovali častěji.

Komplikace však způsobil Otevřený dopis panu starostovi města Teplice, ve kterém vyjádřili svůj nesouhlas místní obyvatelé a církve. Byl napsán dne 1. prosince 1995 a podepsalo ho pět místních křesťanských komunit, mezi které patří církve bratrská, církve římskokatolická, Křesťanské společenství, církve československá husitská a církve českobratrská evangelická.¹⁵⁵ Dopis byl zveřejněn Severočeským deníkem a i v médiích celostátního rozsahu, mezi něž patří např. Katolický týdeník a Český bratr. V dopise se vyjádřili o svém postoji k islámu. Varovali před vlivem islámu takto: „... který by, jak dokládá stav a vývoj v islámských zemích, z hlediska dlouhodobé perspektivy nepřinesl mnoho dobrého.“¹⁵⁶ Obavy se snažili zdůvodnit charakteristikou islámu: „Islám jako náboženství je velice ortodoxní, agresivní a tvrdé. Jeho podstatou je víra v Alláha, který je lhostejný ve vztahu k člověku, což vede k potírání individuality a k fatalistickému přístupu k životu. Svým vyznavačům islám odnímá svobodu rozhodování a snižuje pocit osobní zodpovědnosti za vlastní jednání (dle islámu je vše předurčeno).“¹⁵⁷ I přesto, že starosta souhlasil a projekt pozitivně

¹⁵¹ Do týdeníku Respekt píše od roku 1995. Stálým členem redakce je od roku 2001.

¹⁵² MENDEL, Miloš; OSTRÁNSKÝ, Bronislav; RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*, s. 398. Praha: Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9.

¹⁵³ Tamtéž.

¹⁵⁴ Tamtéž.

¹⁵⁵ Tamtéž.

¹⁵⁶ Tamtéž.

¹⁵⁷ MENDEL, Miloš; OSTRÁNSKÝ, Bronislav; RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*, s. 398. Praha: Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9.

hodnotil, došlo 14. února 1996 k jeho zamítnutí.¹⁵⁸ Zastupitelé argumentovali své rozhodnutí tím, že by mohlo dojít ke zvýšení hlučnosti a kriminalitě. Tímto krokem se jednání o výstavbě mešity pozastavilo. Následně bylo obnoveno až v září roku 2003, kdy byl navržen projekt Orientálního kulturního centra.¹⁵⁹ PhDr. Zdeněk Vojtíšek¹⁶⁰ uvedl ve svém článku v odborném časopise Dingir, který se zabývá současným náboženským životem, že měla být součástí centra mešita, hotel a další zařízení.

Nejprve došlo k několika jednáním s městskými úřady a zástupcem investora, kterým byl podnikatel z Děčína Ing. Sleiman Kantar.¹⁶¹ Orientální centrum mělo být postaveno v místě, kde se v současné době nachází modlitebna, jež byla zřízena před několika lety a tehdy nevzbuzovala téměř žádný odpor. Nachází se na kraji Zámecké zahrady, kde se původně nacházel statek. Další modlitebna je zřízena v prostorách teplických lázní. V průběhu jednání byla sepsána petice otištěná v týdeníku Teplický kurýr 12. dubna 2004.¹⁶² V květnu a červnu téhož roku otiskl anketu, ve které se negativně vyjadřovala většina zastupitelů.¹⁶³ Kvůli tomu investor definitivně ustoupil od svého záměru na počátku srpna roku 2004.

4.4 Hradec Králové

Také v Hradci Králové se jednalo o stavbě mešity. První vyjednávání jsou známá z roku 1997.¹⁶⁴ Tato událost vzbudila pozornost médií. Především hradecký deník informoval obyvatele o vývoji situace. Nejenže informace byly zveřejňovány touto cestou, ale dokonce se tento plán stal volebním tématem. Nicméně tato situace neměla dlouhý průběh. Zanedlouho byl projekt zamítnut.

¹⁵⁸ MENDEL, Miloš; OSTŘANSKÝ, Bronislav; RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*, s. 398. Praha: Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9

¹⁵⁹ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Český boj o mešity* [online]. 16.3.2011 [cit. 2011-03-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.dingir.cz/mesity.shtml>>.

¹⁶⁰ Religionista, odborný asistent Husitské teologické fakulty UK, mluvčí Společnosti pro studium sekt a nových náboženských směrů a šéfredaktor časopisu Dingir

¹⁶¹ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Český boj o mešity* [online]. 16.3.2011 [cit. 2011-03-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.dingir.cz/mesity.shtml>>.

¹⁶² Tamtéž.

¹⁶³ Tamtéž.

¹⁶⁴ VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Český boj o mešity* [online]. 16.3.2011 [cit. 2011-03-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.dingir.cz/mesity.shtml>>.

Znovu se myšlenka postavit mešitu objevila v září loňského roku.¹⁶⁵ I zde návrh vyvolal vášnivé diskuze. Zdejší obyvatelé se rozdělili na dvě skupiny. První tvrdí, že bychom měli tolerovat náboženské vyznání, i když není v souladu s naším. Žijeme přece v nábožensky svobodném prostředí. Druhá skupina zdůrazňuje obavy ze silícího vlivu muslimů. Hlásají, že výstavbou mešity nebo i modlitebny si muslimové upevňují svá postavení a tím dochází k nárůstu muslimské komunity. Naprostá většina lidí však poukazuje na skutečnost, že republika je křesťanskou zemí a islámské náboženství tudíž do ČR nepatří. Podle Hradeckého deníku žije ve městě přibližně 250 muslimů.¹⁶⁶ Zatím se scházejí v prostorách kulturního centra Médium na Moravském předměstí.¹⁶⁷ V budoucnu by si chtěli postavit centrum s mešitou. Proti její stavbě vznikla již celá řada petic. Dokonce vznikly webové stránky hkmesita.cz, kde si lidé mohou stáhnout vzor protestního dopisu pro primátora Hradce Králové.¹⁶⁸ Navíc vzniklo Občanské sdružení Antimešita¹⁶⁹, jehož zakladatelem je Valentin Kusák.

Jeden z občanů Hradce Králové se k výstavbě vyjádřil takto: „(...) jsem hluboce přesvědčen, že islámské centrum přinese našemu městu spíše potíže než užitek. Všude, kde se muslimové a islám objeví, vznikají složité a dlouhodobé problémy v oblasti bezpečnosti, narušení veřejného pořádku a společenského soužití.“¹⁷⁰

Dne 21. února 2011¹⁷¹ se sešli v sále vědecké knihovny poslankyně Hana Orgoníková, náměstek hejtmána Vladimír Derner, Valentin Kusák a z vlastní iniciativy se dostavil i předseda muslimské brněnské obce Muneeb Hasan Alrawi.¹⁷² Zde debatovali o okolnostech vzniku mešity. Rozpoutala se bouřlivá debata, během níž zaznívaly spíše negativní názory. Munib Hasan Alrawi se snažil prezentovat islám tak,

¹⁶⁵ ODSTRČIL, Jan. Politici: Muslimy nechceme!. *Hradecký deník.cz* [online]. 28.2.2011 [cit. 2011]. Dostupné z WWW: <http://hradecky.denik.cz/zpravy_region/politici-muslimy-nehceme20110228.html>.

¹⁶⁶ Tamtéž.

¹⁶⁷ KUČERA, Jakub. Ne islámskému centru v Hradci Králové: Vážení spoluobčané!. *HKmesita.cz* [online]. [cit. 2011-03-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.hkmesita.cz/>>.

¹⁶⁸ Hradec Králové brojí proti chystané mešitě. První zprávy.cz [online]. [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.prvnizpravy.cz/zpravy/z-domova/hradec-kralove-broji-proti-chystane-mesite/>>.

¹⁶⁹ Dne 2. 12. 2010 bylo zaregistrováno na Ministerstvu vnitra ČR

¹⁷⁰ KUČERA, Jakub. Ne islámskému centru v Hradci Králové: Vážení spoluobčané!. *HKmesita.cz* [online]. [cit. 2011-17-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.hkmesita.cz/>>.

¹⁷¹ KUSÁK, Valentin. Můj rozhovor pro Instinkt o islámu. *blogiDNES.cz* [online]. 14.3.2011 [cit. 2011-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://kusak.blog.idnes.cz/c/181970/Muj-rozhovor-pro-Instinkt-o-islamu.html#t2>>.

¹⁷² ODSTRČIL, Jan. Politici: Muslimy nechceme!. *Hradecký deník.cz* [online]. 28.2.2011 [cit. 2011]. Dostupné z WWW: <http://hradecky.denik.cz/zpravy_region/politici-muslimy-nehceme20110228.html>.

aby zlepšil pověst místních muslimů. Schůzi ukončil následovně: „Zpočátku někteří brněnští spoluobčané stáli proti našemu záměru a podepsali asi dvě petice. U slavnostního otevření brněnské mešity byli mezi pozvanými hosty i křesťanští duchovní a zástupce židovské brněnské obce. Vždy byla a i dnes jsou dveře naší mešity otevřené všem.“¹⁷³

Navíc Muslimové usilovali o vybudování mešity ve vile na adrese Brněnská 4.¹⁷⁴ Komunita však nesehnala dostatečné množství financí a od návrhu ustoupila.

V současné době Islámská nadace v Hradci Králové rekonstruuje menší budovy, popřípadě vily, ve kterých si zřídí svá sídla a modlitebny.

4.5 Orlová

Když se poprvé v médiích objevila zpráva o mešitě v Orlové, vyvolala vášnivé diskuze mezi obyvateli. S touto myšlenkou přišel tehdy kosovský Albánec Muhamad Gutiqi žijící na území dnešní České republiky od roku 1990. Velice dobře propracovaný projekt na výstavbu mešity a společenského centra předložil místní radnici koncem roku 2003. Navrhoval výstavbu rozsáhlého komplexu, jehož součástí měla být knihovna, čajovna, penzion, lázeňský provoz, galerie s restaurací a obchody.¹⁷⁵ Měla to být stavba neuvěřitelných rozměrů nemající v České republice obdoby. Podobné stavby v Evropě jsou například ve Francii a Německu.

Samozřejmě se proti návrhu zvedla vlna odporu. Místní lidé sepsali několik petic a snažili se stavbě zabránit. Stejně jako v Hradci Králové, tak i zde se tamější lidé rozdělili do dvou skupin. Jedna hájila zájmy muslimů a druhá byla zásadně proti nim. Nutno zdůraznit, že pouze minimum lidí se k návrhu vyjadřovalo tolerantně.

Zastupitelé města se sešli na několika jednáních, kde společně projednávali okolnosti vzniku mešity. Během schůze zaznělo nespočetné množství názorů. Naprostá

¹⁷³ ODSTRČIL, Jan. Politici: Muslimy nechceme!. *Hradecký deník.cz* [online]. 28.2.2011 [cit. 2011]. Dostupné z WWW: <http://hradecky.denik.cz/zpravy_region/politici-muslimy-nehceme20110228.html>.

¹⁷⁴ KUČERA, Jakub. Ne islámskému centru v Hradci Králové: Vážení spoluobčané!. *HKmesita.cz* [online]. [cit. 2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.hkmesita.cz/>>.

¹⁷⁵ KABÁTOVÁ, Zuzana. Mešita v Orlové. Mnoho lidí to děsí, ale jiní velkorysý plán vítají. *Orloviny* [online]. 5.4.2004 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <http://www.orloviny.cz/zpravy/zpravy_direct.php?clanek=248>. [cit. 2011-03-17].

většina s návrhem nesouhlasila, ale byli i tací, kteří nenamítali nic proti. Jednou z nich byla členka zastupitelstva Dagmar Horváthová¹⁷⁶, která řekla: „Muslimové žijí mezi námi. Na místo, kde by se modlili a setkávali, mají právo.“¹⁷⁷ Tato velmi málo početná skupina lidí se domnívala, že by tak došlo ke zviditelnění města a byla by zajištěna jeho turistická atraktivita.

Kromě toho byl členům zastupitelstva města Orlová zaslán Otevřený dopis, který sepsal a médiím poskytl David Floryk, předseda Konzervativního klubu v Ostravě.¹⁷⁸ Vyjadřoval v něm obavy z náboženské nesvobody panující v Saúdské Arábii. Domníval se, že by docházelo k šíření těchto názorů v Orlové.

Později se začaly objevovat různé spekulace o tom, že investor je podvodník. Muhamad Gutiqi stále měnil názvy a jména investorů. Dokonce vzešly na povrch informace o jeho trestním stíhání. Z těchto důvodů se rada města rozhodla, že se ještě před schválením prodeje pozemku pokusí navázat kontakt s investorem, kterým měl být Islámský svaz se sídlem v Saúdské Arábii.¹⁷⁹ Tímto krokem byl pověřen, dnes již bývalý starosta Orlové, Vladimír Farana. Od velvyslance království Saúdské Arábie se dozvěděl, že v Saúdské Arábii mají dostatek peněz, ale ne na stavbu v lokalitě, kde žije příliš malý počet Arabů. Navíc dodal: „Z obav před terorismem není možné něco takového uskutečnit bez souhlasu vlády. Kromě toho ověřil, že žádný projekt na stavbu islámského centra v Česku neexistuje a nebyl ani připraven.“¹⁸⁰ Nelze se proto divit, že projekt již od samého začátku vzbuzoval nedůvěru mezi zástupci islámské komunity v ČR a byl odsouzen k nezdaru. Dokonce i RNDr. Vladimír Sánka uvedl: „My tu organizaci neznáme a slyšel jsem dokonce, že taková ani není. Je to divné a nevím, co si o tom mám myslet.“¹⁸¹ Z těchto důvodů rada města na svém jednání 25. února 2004 všechny kroky ve věci islámského centra pozastavila.

¹⁷⁶ Zastupitelka Orlové za ČSSD

¹⁷⁷ KABÁTOVÁ, Zuzana. Mešita v Orlové. Mnoho lidí to děsí, ale jiní velkorysý plán vítají. *Orloviny* [online]. 5. 4. 2004 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <http://www.orloviny.cz/zpravy/zpravy_direct.php?clanek=248>. [cit. 2011-03-17].

¹⁷⁸ VOJTIŠEK, Zdeněk. Český boj o mešity [online]. 17. 3. 2011 [cit. 2011-03-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.dingir.cz/mesity.shtml>>.

¹⁷⁹ VOJTIŠEK, Zdeněk. Český boj o mešity [online]. 17. 3. 2011 [cit. 2011-03-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.dingir.cz/mesity.shtml>>.

¹⁸⁰ Mešita v Orlové definitivně nebude. *Orloviny* [online]. 28. 2. 2004 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z WWW: <http://www.orloviny.cz/zpravy/zpravy_direct.php?clanek=287>.

¹⁸¹ Proti mešitě v Orlové protestují za hranice kraje. *Orloviny* [online]. 12. 2. 2004 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z WWW:

<http://ubva.ff.cuni.cz/arabistika.htm#historiehttp://www.orloviny.cz/zpravy/zpravy_direct.php?clanek=262>.

5. Možnosti studia arabštiny a islámské tematiky

Studium arabštiny a jiných blízkovýchodních jazyků se v posledních letech stává mezi studenty oblíbeným a často požadovaným studijním oborem. Arabštinu lze studovat v několika univerzitních městech v ČR. Studium arabštiny nabízejí také různé jazykové školy, kde si studenti mohou osvojit základní znalosti jazyka.

5.1 České univerzity

Filosofická fakulta Karlovy univerzity v Praze, konkrétně Ústav Blízkého východu a Afriky a Západočeská univerzita v Plzni, konkrétně Ústav blízkovýchodních studií nabízejí studentům obory umožňující prohloubení znalostí v oblasti kultury, historie, reálií a spisovného jazyka. Na těchto univerzitách je arabistika samostatným oborem. Masarykova univerzita v Brně také nabízí studium arabštiny, ale pouze v rámci jednotlivých studijních oborů.

Ústav Blízkého východu a Afriky na Karlově univerzitě nabízí uchazečům tyto obory: Afrikanistika, Arabistika, Dějiny a kultura islámských zemí, Hebraistika, Perština a Turkologie.¹⁸²

Obor arabistika je jedním z nejstarších orientalistických oborů na Karlově univerzitě, známý již od poloviny 19. století. Obor má dlouholetou tradici a je nejstarším realizovaným u nás. Z tohoto důvodu nabízí uchazečům více možností s kvalitnějším zázemím a větším množstvím prostředků přispívajících ke zkvalitnění studia. Na internetových stránkách Univerzity Karlovy je uvedeno: „Ústav Blízkého východu a Afriky má největší a fakticky jedinou specializovanou knihovnu oboru na vysokých školách v České republice a jedinou kompletní akreditaci včetně doktorského studia, habilitací a profesur.“¹⁸³ Kromě toho Univerzita každoročně organizuje studijní pobyty a stáže v zahraničí, které studentům umožňují snadněji získávat znalosti přímo z konkrétní země, a to především za účelem kvalitnějšího osvojení cizího jazyka a seznámení se s kulturou jednotlivých zemí.

¹⁸² *Ústav Blízkého východu a Afriky* [online]. 6.4.2011 [cit. 2011-06-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.ff.cuni.cz/FF-7405.html>>.

¹⁸³ *Ústav Blízkého východu a Afriky: Arabistika* [online]. 7.10.2010 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z WWW: <<http://ubva.ff.cuni.cz/arabistika.htm#historie>>.

Vedoucí oboru arabistika je Doc. PhDr. František Ondráš, Ph.D. Specializuje se na arabský jazyk a literaturu. Od roku 1990–1995 působil jako lektor českého jazyka a literatury na Univerzitě Ain Šams v Káhiře, hlavním městě Egypta.¹⁸⁴ Publikoval nesčetné množství článků a účastnil se na projektech a konferencích. Hlavním vyučujícím je PhDr. Viktor Bielický, který se specializuje na arabský jazyk. Na univerzitě vyučuje tyto kurzy: gramatický systém arabštiny, praktický kurz arabštiny a úvod do oboru arabistika.

Na obou univerzitách lze studovat jak bakalářské, tak i magisterské studijní programy, které jsou realizovány jednooborově i dvouoborově. Výjimku představuje magisterské studium na Karlově univerzitě, které je možné studovat pouze dvouoborově. Student má na výběr různé kombinace. V současné době jsou v nabídce tyto obory: Dějiny a kultura islámských zemí, Anglistika-amerikanistika, Hebraistika, Turkologie, Religionistika, Urdština, Hindština a Byzantologie.¹⁸⁵ Na Západočeské univerzitě v Plzni lze magisterské studium studovat jak jednooborově, tak i v kombinaci s dalším oborem. Zejména se doporučuje obor Kulturní antropologie Předního východu.

Co se týká profilu absolventů těchto oborů, nacházejí na trhu práce dobré uplatnění. Zvláště naleznou uplatnění v pedagogické činnosti na univerzitách, v jazykových školách a kurzech. Dále ve vědeckých ústavech, kulturních institucích, především v muzeích a archívech. Také v oblasti diplomacie, cestovního ruchu, překladatelství, tlumočnictví a zahraničního obchodu. Zvláště je kladen důraz na tlumočení na nejvyšší úrovni (prezident, předseda vlády, ministři) a tlumočení pro soudy a policii. Kromě toho mohou absolventi těchto oborů uplatnit své znalosti v mediální sféře.

5.2 Výuka arabštiny v českých jazykových školách

V České republice nabízí výuku arabštiny několik jazykových škol a agentur, které sídlí zejména v Praze a v Brně, ale i v jiných městech v ČR. V textu jsou uvedeny pouze některé z nich.

¹⁸⁴ *Ústav Blízkého východu a Afriky: PhDr. František Ondráš, Ph.D.* [online]. 4. 10. 2010 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z WWW: <<http://ubva.ff.cuni.cz/ondras.htm>>.

¹⁸⁵ *Ústav Blízkého východu a Afriky: Arabistika* [online]. 7. 10. 2010 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z WWW: <<http://ubva.ff.cuni.cz/arabistika.htm#historie>>.

Jedna z nejznámějších jazykových škol je Jazyková škola Alfirdaus, která se nachází v Brně – střed v Masarykově ulici 30. Je známá především proto, že je její součástí modlitebna. Byla zřízena, protože školu navštěvuje většina studentů z řad muslimů. Hlavní náplní školy je výuka arabštiny. Orientuje se na arabský svět a snaží se zájemcům přiblížit tradice, náboženství a každodenní život muslimů. Nejenže pořádá kurzy arabštiny, ale také organizuje oslavy muslimských svátků, četby Koránu, setkání pro matky s dětmi a každou neděli probíhají kurzy Koránu pro děti. V době Ramadánu vždy po západu slunce připravuje večere (*iftár*). Ředitelka školy Veronika Matulová uvedla v rozhovoru pro Brněnský deník: „Hodně slavíme, protože tu máme děti. A chceme tak zlepšit atmosféru mezi nimi.“¹⁸⁶

Mezi další jazykové školy a agentury vyučující arabštinu patří Jazyková agentura Noisis v Praze, která nabízí zájemcům semestrálním nebo letní intenzivní kurzy arabštiny.¹⁸⁷ Výuka probíhá pod vedením rodilého mluvčího a výhodou je malá skupina lidí ve třídě.

Další jazyková agentura s názvem Arabesque¹⁸⁸ působící v Praze organizuje skupinové, individuální a firemní kurzy. Oproti většině ostatních agentur je zde možné využít i výuku arabštiny pro děti, a to hlavně ze základních škol.

Dnes již existuje nespočetné množství učebnic a knih pro výuku arabštiny. Bylo vydáno několik arabsko-českých slovníků. Na univerzitách a v jazykových školách se ke studiu nejvíce používají tyto učebnice: Moderní spisovná arabština, vysokoškolská učebnice od autorů Jaroslava Oliveria, Františka Ondráše, dále Učebnice spisovné arabštiny, jejímž autorem je Karel Petráček, Arabština pro pokročilé a Základy moderní spisovné arabštiny díl I., II. od autorů Charifa Bahbouha a Jiřího Fleissiga.

¹⁸⁶ FASUROVÁ, Hana. Muslimové chtějí v Brně novou mešitu. *Brněnský deník.cz* [online]. 21.1.2009 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <http://brnensky.denik.cz/zpravy_region/muslimove-chteji-v-brne-novou-mesitu--20090720.html>.

¹⁸⁷ NOISIS JAZYKOVÁ AGENTURA. *Arabština* [online]. 6.4. 2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z WWW: <<http://noisis.cz/cz/?p=arabstina>>.

¹⁸⁸ JAZYKOVÁ ŠKOLA ARABESQUE. *Arabesque* [online]. 6.4. 2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z WWW: <<http://arabstina.com/index.php?p=article&id=1&l=CZ>>.

Závěr

Cílem této práce bylo popsat život muslimů v české společnosti. Předmětem zájmu bylo zjistit, jak na ně pohlíží čeští občané a zda mají problémy při začleňování do naší společnosti.

Islámská komunita netvoří v České republice majoritní skupinu. Podle odhadů žije na našem území asi 10 000 muslimů, z nichž poměrně velká část je tvořena našimi českými konvertujícími občany. V souvislosti s budováním mešit v Praze a v Brně se jejich počet značně zvyšuje, zakládají zde rodiny. Většina z nich sem přichází za účelem studia a po ukončení studií se zde někteří z nich usadí a uvažují o trvalém pobytu u nás.

Představitelé Muslimské náboženské obce pobyt na našem území hodnotí spíše kladně. Muslimové jsou zde s životem většinou spokojeni a chtějí v ČR žít natrvalo. Přetrvávají samozřejmě i obavy ze soužití s lidmi, kteří vyznávají odlišnou víru a kulturu. I když si zřizují svá vlastní centra, kde mohou praktikovat svou víru, narážejí na problémy, zvláště v souvislosti s hledáním zaměstnání. Mají obavy z nepřátelského vnímání příslušníků arabské menšiny českou majoritou. Samozřejmě, že si jsou vědomi toho, že musejí dodržovat náš právní řád. Snaží se ho respektovat, ale na druhou stranu očekávají, že budou moci praktikovat svou víru správně podle tradice a nebudou za to napadáni.

I přesto, že muslimové v roce 2004 dosáhli oficiálního uznání své náboženské obce, v praxi mnoho změn nezaznamenali. V roce 2006 požádali o přiznání tzv. zvláštních práv (na církevní sňatek, školy a duchovní služby). Bohužel pro ně byl tento krok vládou odmítnut a muslimové tak podle znění stávajících právních norem budou mít další možnost až v roce 2014. I přes negativní odpovědi nadále usilují o právní uznání své existence, ale česká společnost se k tomu staví odmítavě.

Protože je islám náboženství s odlišnou kulturní tradicí, naráželi vždy vyznavači Koránu na problémy. Na základě této práce bylo zjištěno, že se to nejvíce projevovalo a stále projevuje v souvislosti s výstavbou mešit. Vznikají různé petice, prostřednictvím kterých se občané ČR snaží stavbě zabránit. Většinou se obávají koncentrace cizinců v regionu a hlavně terorismu, což je způsobeno nedostatečnou informovaností o islámu. Lidé získávají informace především z médií, která podávají zkreslený obraz.

Problematicke islámu se věnuje mnoho publikací, internetových stránek a institucí, ale o islámu v ČR jich je jen několik. Přední čeští islamologové, kteří se zabývali studiem islámu, vydali mnoho publikací mapujících toto světové náboženství, ale informace o životě muslimů na našem území přinášejí jen některé z nich. Informace z posledních let jsou z velké části dostupné pouze na internetových stránkách, které většinou zřizují jednotlivé islámské nadace a centra na našem území. Jejich hlavním úkolem je přinášet pravdivé a nezkreslené informace o islámu a reprezentovat muslimskou komunitu na veřejnosti.

Seznam literatury a použitých zdrojů

- ABDALATI, Hammudah. *Zaostřeno na islám*. Praha: Ústředí muslimských náboženských obcí v Československu. 191 s.
- BEČKA, Jiří; MENDEL, Miloš. *Islám a české země*. vyd. 1. Praha: Votobia, 1998. 231 s. ISBN 80-7198-034-8.
- Co jest Islám?*. vyd. 5. Praha 9: Ústředí muslimských obcí, 2009. 71 s. ISBN 978-80-904373-0-2.
- CROFTER, Warren. *Velká kniha islámu*. vyd.1. Čechtice: BVD, 2006. 242 s. ISBN 80-903754-0-5.
- EL-DŽIBÁLÍ, Muhammad. *Základy ramadánu*. vyd. 1. Brno: Islámská nadace v Brně, 2009. 55 s.
- FADHLALLA HAERI, Šajch. *Základy islámu: tradice, historie, vývoj, současnost*. vyd. 1. Olomouc: Votobia, 1997. 235 s. ISBN 80-7198-212-1.
- FLESSIG, Jiří; BAHBOUH, Charif. *Malá encyklopedie islámu*. vyd. 1. Praha: Dar ibn Rushd, 1993. 188 s. ISBN 80-900767-3-4.
- KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. vyd. 4. Praha: Vyšehrad, 2003. 292s. ISBN 80-7021-613-1.
- KOUŘILOVÁ, Iveta; MACHÁČEK, Štěpán; MENDEL, Miloš; OSTŘANSKÝ, Bronislav. *Cesta k prameni: Fatwy islámských učenců k otázkám všedního dne*. vyd. 1. Praha: Orientální ústav Akademie věd České republiky, 2003. 172 s. ISBN 80-85425-53-X.
- M. DENNY, Frederick. *Islám a muslimská obec*. vyd. 1. Praha: Prostor, 2003. 194 s. ISBN 80-7260-088-5.
- MENDEL, Miloš; OSTŘANSKÝ, Bronislav; RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*. vyd. 1. Praha: Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9.
- OSTŘANSKÝ, Bronislav. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*. vyd. 1. Praha: Libri, 2009. 255 s. ISBN 978-80-7277-404-3.
- SÁŇKA, Vladimír. *Lidská práva v islámu*. vyd. 1. Praha: NÚR, 2006. 45 s. ISBN 80-903196-2-9.

Autorizované články

- FASUROVÁ, Hana. Muslimové chtějí v Brně novou mešitu. *Brněnský deník.cz* [online]. 21.1.2009 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <http://brnensky.denik.cz/zpravy_region/muslimove-chteji-v-brne-novou-mesitu-20090720.html>.

- KABÁTOVÁ, Zuzana. Mešita v Orlové. Mnoho lidí to děsí, ale jiní velkorysý plán vítají. *Orloviny* [online]. 5.4.2004 [cit.2011-03-18]. Dostupné z WWW: <http://www.orloviny.cz/zpravy/zpravy_direct.php?clanek=248>. [cit. 2011-03-17].
- KOLÍNKOVÁ, Eliška. Brněnští muslimové se hádají kvůli stavbě nové velké mešity. *iDNES.cz: Brno a jižní Morava* [online]. 5.3.2011. [cit. 2011-18-03]. Dostupné z WWW: <http://brno.idnes.cz/brnensti-muslimove-se-hadaji-kvuli-stavbe-nove-velke-mesity-plw-/brno-zpravy.asp?c=A110305_104433_brno-zpravy_pp>.
- KUČERA, Jakub. Ne islámskému centru v Hradci Králové. *HKmesita.cz* [online]. [cit. 2011-03-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.hkmesita.cz/>>.
- KUSÁK, Valentin. Můj rozhovor pro Instinkt o islámu. *blogiDNES.cz* [online]. 14.3.2011 [cit.2011-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://kusak.blog.idnes.cz/c/181970/Muj-rozhovor-pro-Instinkt-o-islamu.html#t2>>.
- ODSTRČIL, Jan. Politici: Muslimy nechceme!. *Hradecký deník.cz* [online]. 28.2.2011 [cit. 2011-03-16]. Dostupné z WWW: <http://hradecky.denik.cz/zpravy_region/politici-muslimy-nehceme20110228.html>.
- REA, Ernie. *Beyond Belief: Translating Holy Books* [online rozhlasová nahrávka]. 3.1.2011 [cit.2011-03-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.bbc.co.uk/podcasts/series/belief>>.
- VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Český boj o mešity* [online]. 16.3.2011 [cit. 2011-03-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.dingir.cz/mesity.shtml>>.

Neautorizované články

- Adresář modliteben* [online]. 12.4.2011 [cit. 2011-04-12]. Dostupné z WWW: <<http://infomuslim.euweb.cz/rubriky/Adresar-modliteben/>>.
- Časopis Almanára* [online]. 6.9.2004 [cit. 2011-03-19]. Dostupné z WWW: <<http://al-manara.muslim.cz/index.htm>>.
- Hradec Králové brojí proti chystané mešitě. *První zprávy.cz* [online]. [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.prvnizpravy.cz/zpravy/z-domova/hradec-kralove-broji-proti-chystane-mesite/>>.

- Islámská komunita sester* [online]. 14.3.2011 [cit. 2011-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://proislam.org/forum/index.php?sid=5037f21ddd6b18a95927211ef6d58122>>.
- Islámská nadace v Brně: Muslimové slavili svátek eid al adhá.* [online]. 22.12.2008 [cit. 2011-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://mesita.cz/node/28>>.
- Islámská nadace v Brně: Nové vedení Islámské nadace v Brně* [online]. 12.12.2010 [cit. 2011-03-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.mesita.cz/node/92>>.
- Islámská nadace v Brně: Oslava svátku eid al adhá v Brně* [online]. 19.12.2008 [cit. 2011-03-25]. Dostupné z WWW: <<http://mesita.cz/node/30>>.
- Islámská nadace v Brně: Ústředí muslimských obcí – historie a současnost* [online]. 9.4.2009 [cit. 2011-05-03]. Dostupné z WWW: <<http://mesita.cz/node/36>>.
- Islámská nadace v Praze: Cíle a činnosti Islámské nadace v Praze* [online]. 6.9.2004 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.praha.muslim.cz/about.html>>.
- Islámská nadace v Praze: Islámské centrum v Praze – historie a aktivity* [online]. 18.3.2011 [cit. 2011-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.praha-muslim.cz/history.html>>.
- Jazyková škola Arabesque: Arabesque* [online]. 6.4.2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z WWW: <<http://arabstina.com/index.php?p=article&id=1&l=CZ>>.
- Liberální muslimové: Kdo jsme?* [online]. 31.5.2006 [cit. 2011-04-05]. Dostupné z WWW: <<http://liberalnimuslimove.blog.cz/0605/kdo-jsme>>.
- Mešita v Orlové definitivně nebude. *Orloviny* [online]. 28.2.2004 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z WWW: <http://www.orloviny.cz/zpravy/zpravy_direct.php?clanek=287>.
- Muslimské listy* [online]. 16.3.2011 [cit. 2011-03-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.muslimskelisty.cz/>>.
- Noisis jazyková škola Arabština* [online]. 6.4.2011 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z WWW: <<http://noisis.cz/cz/?p=arabstina>>.
- Proti mešitě v Orlové protestují za hranice kraje. *Orloviny* [online]. 12.2.2004 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z WWW: <http://ubva.ff.cuni.cz/arabistika.htm#historiehttp://www.orloviny.cz/zpravy/zpravy_direct.php?clanek=262>.
- Ústav Blízkeho východu a Afriky* [online]. 6.4.2011 [cit. 2011-06-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.ff.cuni.cz/FF-7405.html>>.

Ústav Blízkého východu a Afriky: Arabistika [online]. 7.10.2010 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z WWW: <<http://ubva.ff.cuni.cz/arabistika.htm#historie>>.

Ústav Blízkého východu a Afriky: PhDr. František Ondráš, Ph.D. [online]. 4.10.2010 [cit. 2011-04-06]. Dostupné z WWW: <<http://ubva.ff.cuni.cz/ondras.htm>>.

Dokumenty v PDF

Muslimská obec v Teplicích. *Hlas*. Ústředí muslimských obcí v České republice. Praha, listopad 2009, 27, č. 1-11. Dostupné z WWW: <http://www.al-islam.cz/images/stories/knihovna/casopisy/casopis-hlas/2009_1-11.pdf>. 16 s.

Návštěvy škol v mešitě. *Hlas*. Ústředí muslimských obcí v České republice. Prosinec 2008, 26, č. 8-12. Dostupné z WWW: <http://www.al-islam.cz/images/stories/knihovna/casopisy/casopis-hlas/2008_8-12.pdf>. 12 s.

Statut Ústředí muslimských obcí. 8.11.2010 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.umocr.cz/stanovyumo.pdf>>. 17 s.

TOPINKA, Daniel. *Integrační proces muslimů v České republice – Pilotní projekt*. 2006/2007. Dostupné z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2007/integrace_muslimu.pdf>.

Ústředí muslimských obcí. 8.11.2010 [cit. 2011-03-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.umocr.cz/mobinfo.pdf>>. 2 s.

Zemřel Mohamed Ali Šilhavý. *Hlas*. Ústředí muslimských obcí v České republice. Praha, Prosinec 2007, 25, 9-12. Dostupné z WWW: <http://www.al-islam.cz/images/stories/knihovna/casopisy/casopis-hlas/2007_9-12.pdf>. 12 s.

Příloha č. 1

Seznam modliteben

Středočeský kraj

- Islámská nadace v Praze – mešita
- Informační kancelář Islámské nadace v centru Prahy – modlitebna
- „Turecká“ modlitebna – zde probíhá kázání v turečtině
- Modlitebna – studentská kolej Trója
- Modlitebna – studentská kolej Hvězda
- Modlitebna – Masarykova kolej

Jihomoravský kraj

- Islámská nadace v Brně – Brněnská mešita
- Modlitebna – jazyková škola Alfirdaus

Ústecký kraj

- Muslimská obec Teplice
- Modlitebna – Tereziny lázně

Plzeňský kraj

- Modlitebna – studentská kolej Bolevecká

Karlovarský kraj

- Modlitebna v hotelu Thermal
- Obec Kolová u Karlových Varů – mešita Ak Medina

Olomoucký kraj

- Modlitebna - Neředín

Moravskoslezský kraj

- Modlitebna lázně Darkov

Liberecký kraj

- Modlitebna studentská kolej Harcov

Královéhradecký kraj

- Místnost pronajímaná pro páteční modlitbu a další akce¹⁸⁹

¹⁸⁹ *Adresář modliteben* [online]. 12.4. 2011 [cit. 2011-04-12]. Dostupné z WWW: <<http://infomuslim.euweb.cz/rubriky/Adresar-modliteben/>>.